

**Bryssel den 16 juni 2025
(OR. en)**

**10300/25
ADD 1**

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0162(NLE)**

**AELE 53
CH 19
MI 400**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	13 juni 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 309 – Annex 1
Ärende:	BILAGA till Förslag till rådets beslut om ingående av ett brett avtalspaket som syftar till att konsolidera, fördjupa och utvidga de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 309 – Annex 1.

Bilaga: COM(2025) 309 – Annex 1

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.6.2025
COM(2025) 309 final

ANNEX 1

BILAGA

till

Förslag till rådets beslut

om ingående av ett brett avtalspaket som syftar till att konsolidera, fördjupa och utvidga de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet

ÄNDRINGSPROTOKOLL TILL AVTALET MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPEN OCH
DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, Å
ANDRA SIDAN, OM FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad *unionen*,

och

SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, nedan kallat *Schweiz*,

SOM BEAKTAR avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, utfärdat i Bryssel den 21 juni 1999 (nedan kallat *avtalet*), som trädde i kraft den 1 juni 2002,

SOM BEAKTAR protokollet till avtalet av den 21 juni 1999 mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens deltagande som avtalsslutande parter, till följd av deras anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 26 oktober 2004, som trädde i kraft den 1 april 2006,

SOM BEAKTAR protokollet till avtalet av den 21 juni 1999 mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Bulgariens och Rumäniens deltagande som avtalsslutande parter till följd av deras anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 27 maj 2008, som trädde i kraft den 1 juni 2009,

SOM BEAKTAR protokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Kroatians deltagande som avtalsslutande part till följd av dess anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 4 mars 2016, som trädde i kraft den 1 januari 2017,

SOM BEAKTAR att avtal som ingås av unionen ska vara bindande för unionens institutioner och medlemsstaterna. Detta protokoll gäller därför de avtalsslutande parterna i enlighet med avtalet,

HÄRIGENOM ÖVERENSKOMS FÖLJANDE.

ARTIKEL 1

Ändringar av avtalet

Avtalet ska ändras på följande sätt:

(1) Följande skäl ska införas efter andra skälet i ingressen:

”som erkänner att fri rörlighet är en viktig aspekt av den inre marknaden och att säkerställande av rätten för de avtalsslutande parternas medborgare, liksom för deras familjemedlemmar, att resa in i och vistas på respektive territorier, utan omotiverade begränsningar och med full respekt för rätten till likabehandling, stärker parternas funktion på de delar av den inre marknaden där Schweiz deltar,

som är medvetna om att enhetlighet ska säkerställas på de delar av den inre marknaden där Schweiz deltar, vilket underförstås som att avtalet ska tolkas i enlighet med den princip om enhetlig tolkning som anges i artikel 7 i det institutionella protokollet till detta avtal. Schweiz federala högsta domstol och alla andra schweiziska domstolar samt medlemsstaternas domstolar och Europeiska unionens domstol har fortsatt befogenhet att tolka detta avtal i enskilda fall,

som erinrar om att den fria rörligheten och rätten till likabehandling gäller för en avtalsslutande parts medborgare som utövar eller försöker utöva sin rätt till fri rörlighet och som inte har flyttat till eller ännu inte har flyttat för att bosätta sig på en annan avtalsslutande parts territorium. Likaledes kan vissa rättigheter kopplade till det tidigare utövandet av fri rörlighet, inklusive rätten till likabehandling, fortsätta tillämpas efter att en avtalsslutande parts medborgare inte längre är bosatt på en annan avtalsslutande parts territorium,

som vidare erinrar om att den fria rörligheten för personer omfattar arbetstagare, egenföretagare och personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet, förutsatt att sådana personer uppfyller kraven för uppehållsrätt enligt detta avtal, i tillämpliga fall inklusive innehav av tillräckliga tillgångar och en heltäckande sjukförsäkring, så att de inte blir en orimlig belastning för de avtalsslutande parternas sociala trygghetssystem,

som betonar målet att konsolidera och utveckla unionens och Schweiz övergripande partnerskap till dess fulla potential,”

- (2) Artikel 4 ska ersättas med följande:

”ARTIKEL 4

Rätt till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet

Rätten till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet ska garanteras i enlighet med bilaga I.”

- (3) Följande artiklar ska införas:

”ARTIKEL 4a

Etableringsrätt

1. En medborgare från en avtalsslutande part ska ha etableringsrätt på en annan avtalsslutande parts territorium för att driva egen rörelse.
2. Inom ramen för bestämmelserna i detta avtal ska inskränkningar för de avtalsslutande parternas medborgare att fritt etablera sig på en annan avtalsslutande parts territorium förbjudas. Detta förbud ska även omfatta inskränkningar för de avtalsslutande parternas medborgare som är etablerade på någon avtalsslutande parts territorium att upprätta kontor och dotterbolag.

ARTIKEL 4b

Likabehandling av egenföretagare

1. Vad beträffar upptagande och utövande av förvärvsverksamhet som egenföretagare i värdlandet ska egenföretagaren komma i åtnjutande av en behandling som är minst lika förmånlig som den som beviljas landets egna medborgare.

2. Bestämmelserna i artiklarna 7–10 i förordning (EU) nr 492/2011¹ ska också i tillämpliga delar gälla de egenföretagare som avses i detta avtal.”

(4) Artikel 5.4 ska ersättas med följande:

”4. De rättigheter som anges i denna artikel ska garanteras i enlighet med bestämmelserna i bilagorna I, II och III.”

(5) Följande artiklar ska införas:

”ARTIKEL 5a

Tillhandahållande av tjänster

Vad gäller tillhandahållande av tjänster enligt artikel 5 i detta avtal ska följande vara förbjudet:

a) Varje begränsning av ett gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster på en avtalsslutande parts territorium som varar högst 90 arbetsdagar per år.

¹ Förordning (EU) nr 492/2011 (EUT L 141, 27.5.2011, s. 1), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

- b) Varje begränsning av rätten till inresa och vistelse i de fall som avses i artikel 5.2 i detta avtal för arbetstagare, som inte är medborgare från någon av de avtalsslutande parterna, för personer som tillhandahåller tjänster, som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden i en avtalsslutande part och är utstationerade för att på en annan avtalsslutande parts territorium tillhandahålla en tjänst utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 7i.

ARTIKEL 5b

Företag som tillhandahåller tjänster

Bestämmelserna i artikel 5a ska tillämpas på företag som bildats i enlighet med lagstiftningen i de avtalsslutande parterna och vilka har sitt stadgeenliga säte, sin centrala förvaltning eller sin huvudverksamhet på en avtalsslutande parts territorium.

ARTIKEL 5c

Likabehandling av personer som tillhandahåller tjänster

Den som tillhandahåller tjänster och har rätt eller har erhållit tillstånd därtill kan, för att tillhandahålla en tjänst, temporärt utöva sin verksamhet i det land där tjänsten tillhandahålls på samma villkor som i detta land gäller för dess egna medborgare i enlighet med bestämmelserna i detta avtal samt i bilagorna I, II och III.

ARTIKEL 5d

Regler för vistelse för personer som tillhandahåller tjänster

1. Personer som är medborgare i en av unionens medlemsstater eller i Schweiz och som tillhandahåller tjänster och är etablerade på en avtalsslutande parts territorium annat än det territorium där mottagaren av tjänsterna är etablerad samt anställda, oavsett nationalitet, till personer som tillhandahåller tjänster, som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden i en avtalsslutande part och som är utstationerade för att på en annan avtalsslutande parts territorium tillhandahålla en tjänst och som har rätt att eller har erhållit tillstånd att tillhandahålla en tjänst under mer än 90 arbetsdagar per kalenderår ska, för att styrka denna rätt, erhålla ett uppehållstillstånd som är giltigt lika länge som den period på över 90 arbetsdagar per kalenderår under vilken tjänsten tillhandahålls.
2. För att utfärda sådana tillstånd får de avtalsslutande parterna endast kräva att de i punkt 1 avsedda personerna visar upp följande handlingar:
 - a) Ett giltigt identitetskort eller pass, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 7i.
 - b) Bevis för att de tillhandahåller eller önskar tillhandahålla tjänster.

ARTIKEL 5e

Varaktighet för tillhandahållande av tjänst

1. Ett sådant tillhandahållande av tjänster som avses i artikel 5a a får, oavsett om det rör sig om ett oavbrutet tillhandahållande eller om tillhandahållande vid flera tillfällen, inte överstiga 90 arbetsdagar per kalenderår.

2. Bestämmelserna i punkt 1 ska inte påverka tjänsteleverantörens rättsliga förpliktelser vad gäller hans garantiskyldighet gentemot tjänstemottagaren och inte heller orsaker till force majeure.

ARTIKEL 5f

Regler för tillhandahållande av tjänster

1. Från tillämpningen av artiklarna 5a och 5c ska undantas sådan verksamhet som innebär delaktighet, även tillfälligt, i utövandet av offentlig myndighet i den berörda avtalsslutande parten.

2. Bestämmelserna i artiklarna 5a och 5c liksom de åtgärder som vidtagits med stöd av dessa, ska inte påverka tillämpligheten av de lagar och andra författningar som gäller tillämpning av arbets- och anställningsvillkor på arbetstagare som utstationerats i samband med tillhandahållande av tjänster, i enlighet med relevanta unionslagstiftningsakter om utstationerade arbetstagare som avses i bilaga I.

3. Bestämmelserna i artiklarna 5a a och 5c ska inte påverka tillämpligheten av de lagar och andra författningar som, vid ikraftträdandet av detta avtal den 1 juni 2002, gäller i de avtalsslutande parterna och som rör

i) verksamheten vid förmedlingar för tillfälligt arbete eller för uthyrning av arbetskraft; särskilt gäller att Schweiz dynamiska samordning med förordning (EU) 2016/589¹ inte ska leda till att Schweiz inte längre ska kunna tillämpa nationella lagar och andra författningar på denna typ av verksamhet,

¹ Förordning (EU) 2016/589 (EUT L 107, 22.4.2016, s. 1), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

- ii) finansiella tjänster vilka får utövas på en avtalsslutande parts territorium endast med på förhand givet tillstånd och vars tillhandahållare är föremål för övervakning av myndigheterna i den avtalsslutande parten.

ARTIKEL 5g

Förhandsanmälan och kontroller

1. Schweiz ska i särskilda sektorer kunna tillämpa en period för förhandsanmälan på högst fyra arbetsdagar innan tjänsterna börjar tillhandahållas för tjänsteleverantörer som är egenföretagare och tillhandahåller tjänster på dess territorium samt före utstationeringen för tjänsteleverantörer som utstationerar arbetstagare på dess territorium för att genomföra kontroller på plats.
2. Schweiz ska självständigt fastställa kontrollernas mängd och frekvens, samt vilka sektorer och områden som baserat på en objektiv riskanalys ska kontrolleras, inbegripet sektorer och områden som inte omfattas av perioden för förhandsanmälan på högst fyra arbetsdagar. Kontrollerna ska genomföras på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn till att avtalet begränsar friheten att tillhandahålla tjänster till 90 arbetsdagar per kalenderår.
3. Fastställandet av sektorer ska granskas och uppdateras regelbundet.

ARTIKEL 5h

Finansiella garantier och sanktioner

När det gäller tjänsteleverantörer som inte har uppfyllt sina finansiella skyldigheter gentemot de tillsynsmyndigheter och organ som avses i den gemensamma förklaringen om effektiva kontrollsystem, inbegripet Schweiz dubbla system för kontroll av efterlevnad, i samband med ett tidigare tillhandahållande av tjänster, ska Schweiz kunna kräva ställande av en proportionell finansiell garanti innan dessa på nytt får tillhandahålla tjänster inom sektorer som fastställs baserat på en självständig och objektiv riskanalys.

Om den finansiella garantin inte betalas ska Schweiz kunna ålägga proportionerliga sanktioner upp till förbud att tillhandahålla tjänster tills garantin har betalats.

ARTIKEL 5i

Bevis på egenföretagande

För att bekämpa fenomenet med falskt egenföretagande med hjälp av effektiva och riskbaserade kontroller ska Schweiz kunna kräva att tjänsteleverantörer som är egenföretagare tillhandahåller dokument som tillåter effektiva kontroller inom ramen för efterhandskontroller (högst: bekräftelse på registrering, om detta är tillämpligt; bevis på registrering hos socialförsäkringsmyndigheterna som egenföretagare i bosättningslandet; bevis på avtalsförhållandet).

ARTIKEL 5j

Upprätthållande av skyddsnivån

1. För att upprätthålla den skyddsnivå för utstationerade arbetstagare som överenskommits mellan Schweiz och unionen i detta avtal vid det tillfälle då ändringsprotokollet trädde i kraft, ska ändringar av direktiven 96/71/EG¹ och 2014/67/EU² eller nya unionens rättsakter på området för utstationering av arbetstagare inte, trots artikel 5 i det institutionella protokollet till detta avtal, integreras i detta avtal om dessa ändringar på ett verkningsfullt sätt försvagar eller sänker skyddsnivån för utstationerade arbetstagare med avseende på arbets- och anställningsvillkor, särskilt löner och ersättningar.
2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska alla ändringar av skyddsnivån för utstationerade arbetstagare bedömas som helhet, med hänsyn till alla relevanta bestämmelser i detta avtal.

ARTIKEL 5k

Personer som mottar tjänster

Medborgare i en av unionens medlemsstater eller i Schweiz som beger sig till en avtalsslutande parts territorium endast i egenskap av mottagare av tjänster kan behöva registrera sig i enlighet med de akter som det hänvisas till i bilaga I.”

¹ Direktiv 96/71/EG (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I vid det tillfälle då ändringsprotokollet träder i kraft.

² Direktiv 2014/67/EU (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I vid det tillfälle då ändringsprotokollet träder i kraft.

(6) Följande artiklar ska införas:

”ARTIKEL 7a

Gränsarbetare

En gränsarbetare är en medborgare från en avtalsslutande part som bedriver verksamhet som anställd eller egenföretagare i en avtalsslutande part och är bosatt i en annan avtalsslutande part, dit personen som regel återvänder dagligen eller åtminstone en gång i veckan.

Behöriga myndigheter i den avtalsslutande part där gränsarbetaren bedriver verksamhet för längre perioder än tre månader per kalenderår kan registrera gränsarbetaren för fastställelseändamål.

Behöriga myndigheter ska utfärda fastställande registreringsbevis till gränsarbetaren, antingen kostnadsfritt eller mot en avgift som inte överstiger den som åläggs medborgare för utfärdande av liknande handlingar.

Registrering enligt denna artikel ska inte påverka berörda gränsarbeters rättigheter och skyldigheter enligt de akter som det hänvisas till i bilagorna till detta avtal. För arbetsperioder kortare än upp till tre månader får de avtalsslutande parterna tillämpa anmälningsförfarandet enligt den gemensamma förklaringen om anmälan av påbörjande av anställning.

ARTIKEL 7b

Studerande

En studerande som inte med stöd av någon annan bestämmelse i detta avtal har rätt att vistas på den andra avtalsslutande partens territorium, kan behöva registrera sig i enlighet med de akter som det hänvisas till i bilaga I. Detta avtal omfattar varken tillträde till yrkesutbildning eller stöd till uppehållet för de studerande som avses i denna artikel.

- a) Trots den föregående meningen ska artikel 2 oavsett studentens bosättningsort tillämpas på kursavgifter och alla andra avgifter eller taxor som rör studierna, samt på alla offentliga stödmekanismer som rör studierna och är tillämpliga på studenter vid
 - i) universitet, universitetsinstitut, universitet för tillämpad vetenskap, universitetsinstitut för tillämpad vetenskap och anknutna institutioner för högre utbildning till någon av dessa i Schweiz, som huvudsakligen finansieras med offentliga medel, och
 - ii) motsvarande institution i unionen.
- b) Med förbehåll för att kvaliteten och de särskilda kännetecknen hos dess respektive befintliga utbildningssystem bevaras, inklusive antagningssystem och organiseringen av kompetenser, får ingen avtalsslutande part minska det totala antalet studenter vid sina institutioner enligt led a som är andra avtalsslutande parter medborgare och inte hade uppehållsrätt på dess territorium innan de påbörjade sina studier, räknat från den dag då denna bestämmelse träder i kraft. Av tydlighetsskäl ska föregående mening inte anses innebära en skyldighet för de avtalsslutande parterna att ändra sina respektive antagningssystem eller öka det ovannämnda antalet studenter eller avsätta ett minimalt antal platser för studenter från de övriga avtalsslutande parterna.

- c) De avtalsslutande parterna ska inte diskriminera mot medborgare i de andra avtalsslutande parterna genom tillämpning av leden a och b.

ARTIKEL 7c

Utövande av offentlig myndighet

1. En medborgare från en avtalsslutande part som utövar förvärvsverksamhet som arbetstagare kan nekas rätt att inom den offentliga förvaltningen inneha en anställning som är förknippad med utövandet av offentlig myndighet och som rör skydd av statens eller andra offentliga organs allmänna intressen.
2. En egenföretagare kan nekas rätt att utöva en verksamhet som, även tillfälligt, innebär utövande av offentlig myndighet.

ARTIKEL 7d

Allmän ordning

De rättigheter som beviljas genom bestämmelserna i detta avtal får begränsas endast genom åtgärder som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och allmän hälsa.

ARTIKEL 7e

Permanent uppehållsrätt

Schweiz och medlemsstaterna får besluta att bevilja rätt till permanent uppehållsrätt enligt artikel 16 i direktiv 2004/38/EG¹ endast för unionsmedborgare respektive schweiziska medborgare som har varit lagligen bosatta i värdstaten i sammanlagt fem år som arbetstagare eller egenföretagare, inbegripet de som behåller denna ställning i enlighet med det direktivet, samt familjemedlemmar till sådana personer. Förutsatt att de är en del av en enda laglig bosättningsperiod i värdstaten behöver de perioder som ska räknas inte vara kontinuerliga utan kan vara avbrutna av flera perioder av laglig bosättning som ekonomiskt inaktiva personer.

För beräkning av de perioder som krävs för att förvärva permanent uppehållsrätt i enlighet med första stycket, får Schweiz och medlemsstaterna besluta att inte ta hänsyn till perioder på sex månader eller mer under vilka personen är helt beroende av socialt bistånd.

Enligt den gemensamma förklaringen om att neka socialt bistånd och återkalla uppehållsrätt innan permanent uppehållsrätt förvärvats och i enlighet med artikel 10.6 i det institutionella protokollet till detta avtal ska reglerna för uppehållsrätt i artikel 7 i direktiv 2004/38/EG² fortsatt tillämpas på personer som inte omfattas av permanent uppehållsrätt.

¹ Direktiv 2004/38/EG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

² Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

ARTIKEL 7f

Förvärv av fast egendom

1. Medborgare i en avtalsslutande part som har uppehållstillstånd i värdlandet och där inrättar sin huvudsakliga bostad ska ha samma rättigheter som medborgare i värdlandet vad gäller förvärv av fast egendom. De kan när som helst inrätta sin huvudsakliga bostad i värdlandet i enlighet med nationella regler och oberoende av anställningens längd. Dessa rättigheter föranleder ingen skyldighet till avyttrande när de lämnar värdlandet.
2. Medborgare i en avtalsslutande part som har uppehållstillstånd men inte inrättar sin huvudsakliga bostad i värdlandet har samma rättigheter som landets medborgare vad gäller förvärv av fast egendom som används vid utövandet av ekonomisk förvärvsverksamhet. Dessa rättigheter föranleder ingen skyldighet till avyttrande när de lämnar värdlandet. De kan även också tillåtas förvärva en andra bostad eller en fritidsbostad. För denna kategori medborgare ska detta avtal inte påverka gällande regler om renodlad kapitalplacering och handel med obebyggda fastigheter och med bostäder.
3. Gränsarbetare som är medborgare i en avtalsslutande part ska ha samma rättigheter som landets medborgare vad gäller förvärv av fast egendom som används vid utövandet av ekonomisk förvärvsverksamhet samt av en andra bostad. Dessa rättigheter föranleder ingen skyldighet till avyttrande när de lämnar värdlandet. De kan också tillåtas förvärva en fritidsbostad. För denna kategori medborgare ska detta avtal inte påverka gällande regler i värdlandet om renodlad kapitalplacering och handel med obebyggda fastigheter och med bostäder.

ARTIKEL 7g

Identitetskort

Schweiz får fortsätta utfärda identitetskort som inte inbegriper ett lagringsmedium som innehåller innehavarens fingeravtryck. Sådana identitetskort ska skilja sig tydligt från identitetskort som uppfyller kraven i de akter som det hänvisas till i bilaga I när det gäller sådana handlingar. Sådana identitetskort som utfärdats från ett år efter ikraftträdandet av ändringsprotokollet kan inte användas av schweiziska medborgare för att utöva rätten till fri rörlighet.

ARTIKEL 7h

Utvisning

När det gäller begränsningar av rätten till inresa och uppehållsrätten med hänsyn till den allmänna ordningen eller säkerheten gentemot medborgare i den andra avtalsslutande parten, ska Schweiz och medlemsstaternas skyldigheter enligt avtalet före ikraftträdandet av ändringsprotokollet bibehållas.

Därför ska följande utveckling, som infördes genom kapitel VI i direktiv 2004/38/EG¹ och går utöver dessa skyldigheter, det vill säga stärkt skydd mot utvisning enligt artikel 28.2 och 28.3, samt Europadomstolens rättspraxis kopplad till dessa bestämmelser inte tillämpas. När det gäller utvisningar som avses i artikel 33.2 i det direktivet får Schweiz och medlemsstaterna i stället för att tillämpa de förfaranden som fastställs i den bestämmelsen säkerställa att utvisningar genomförs i linje med kraven enligt avtalet innan ändringsprotokollet träder i kraft.

¹ Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

ARTIKEL 7i

Inresa för arbetstagare från tredjeland

De avtalsslutande parterna får inte kräva inresevisering eller ställa motsvarande krav på utstationerade arbetstagare som inte är medborgare i en avtalsslutande part och som åtnjuter rätt till inresa utan sådana krav enligt unionsrättsakter införlivade i bilaga I eller andra instrument som är i kraft mellan de avtalsslutande parterna. För de utstationerade arbetstagare för vilka inresevisering eller motsvarande krav gäller ska den berörda avtalsslutande parten i största möjliga mån underlätta för dessa personer att få de visum de behöver.”

- (7) Artikel 10 ska ersättas med följande:

”ARTIKEL 10

Ändringar av medlemskapet i Europeiska unionen

Varje utvidgning av detta avtal till nya medlemsstater ska vara föremål för överenskommelse mellan parterna, i enlighet med deras interna förfaranden, genom ett protokoll. Om inget annat överenskoms ska ett sådant protokoll innehålla övergångsbestämmelser med hänsyn tagen till den särskilda ekonomiska och sociala situationen i unionen, särskilt i de nya medlemsstaterna och Schweiz, med beaktande av gammal praxis för tidigare utvidgningar av detta avtal.”

(8) Artikel 14 ska ersättas med följande:

”ARTIKEL 14

Gemensam kommitté

1. Härmed inrättas en gemensam kommitté.

Gemensamma kommittén ska bestå av företrädare för de avtalsslutande parterna.

2. Ordförandeskapet i gemensamma kommittén ska innehas gemensamt av en företrädare för unionen och en företrädare för Schweiz.

3. Gemensamma kommittén ska

- a) se till att detta avtal fungerar väl samt förvaltas och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt,
- b) tillhandahålla ett forum för ömsesidigt samråd och kontinuerligt informationsutbyte mellan de avtalsslutande parterna, särskilt i syfte att finna en lösning på eventuella svårigheter att tolka eller tillämpa avtalet eller en unionsrättsakt till vilken det hänvisas i avtalet i enlighet med artikel 10 i det institutionella protokollet till detta avtal,
- c) utfärda rekommendationer till de avtalsslutande parterna i frågor som rör detta avtal,

- d) anta beslut när så föreskrivs i detta avtal, och
- e) utöva alla andra befogenheter som den tilldelas genom detta avtal.

4. Gemensamma kommittén ska fatta beslut enhälligt.

Besluten ska vara bindande för de avtalsslutande parterna, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dem.

5. Gemensamma kommittén ska sammanträda minst en gång om året, alternativt i Bryssel och Bern, om inte medordförandena beslutar något annat. Den ska också sammanträda på begäran av endera av de avtalsslutande parterna. Medordförandena får komma överens om att ett sammanträde i gemensamma kommittén ska hållas via videokonferens eller telekonferens.

6. Gemensamma kommittén ska anta sin arbetsordning och vid behov uppdatera den.

7. Gemensamma kommittén får fatta beslut om inrättande av en arbetsgrupp eller expertgrupp som kan bistå kommittén vid utövandet av dess uppdrag.”

(9) Följande artikel ska införas:

”ARTIKEL 14a

Skyddsklausul

1. Vid allvarliga svårigheter av ekonomisk eller social art som orsakas av tillämpningen av detta avtal ska gemensamma kommittén på en avtalsslutande parts begäran sammanträda för att undersöka lämpliga åtgärder för att komma till rätta med situationen. Gemensamma kommittén kan inom 60 dagar från dagen då begäran om sammanträde ingavs fatta beslut om de åtgärder som ska vidtas. Denna tid kan förlängas av gemensamma kommittén.
2. Om gemensamma kommittén inte antar ett beslut inom den tidsfrist som fastställs i punkt 1 när det gäller lämpliga åtgärder eller förlängning av tidsfristen, får den avtalsslutande part som framställt begäran väcka talan vid en skiljedomstol vid allvarliga ekonomiska svårigheter. Skiljedomstolen ska meddela sitt avgörande inom sex månader från det att den har upprättats.
3. Om skiljedomstolen beslutar att de påstådda svårigheterna har visats och orsakas av tillämpningen av detta avtal, får den avtalsslutande part som framställde begäran anta lämpliga åtgärder för att komma till rätta med situationen. Om de åtgärder som antas av den avtalsslutande parten i enlighet med denna punkt skapar en obalans mellan respektive rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal, får den andra avtalsslutande parten vidta lämpliga motåtgärder för att avhjälpa den obalansen inom detta avtals tillämpningsområde.

4. I exceptionellt brådskande fall, där en avtalsslutande part löper risk för mycket allvarlig ekonomisk skada orsakad av tillämpningen av detta avtal, får den avtalsslutande parten väcka talan vid en skiljedomstol i enlighet med tillägget om gemensamma kommittén inte antar ett beslut inom 30 dagar från begäran. Skiljedomstolen ska meddela sitt avgörande inom sex månader från det att den har upprättats.
5. Om skiljedomstolen under de omständigheter som avses i punkt 4 vid första påseendet beslutar att de påstådda svårigheterna är uppfyllda, får de avtalsslutande parterna anta interimistiska åtgärder och, beroende på vad som är tillämpligt, interimistiska motåtgärder. Artikel III.10 i tillägget ska i tillämpliga delar gälla, med undantag av punkt 4 c.
6. De åtgärder och motåtgärder som avses i punkterna 2–5 ska antas inom tillämpningsområdet för detta avtal. Deras tillämpningsområde och varaktighet ska inte överstiga vad som är strikt nödvändigt för att avhjälpa svårigheterna eller obalansen de gäller. De åtgärder och motåtgärder ska väljas som minst stör tillämpningen av detta avtal.
7. De åtgärder och motåtgärder som vidtas ska bli föremål för samråd i gemensamma kommittén var tredje månad från den dag de antas i syfte att avskaffa dem innan de löper ut eller att begränsa deras tillämpningsområde till vad som är strikt nödvändigt. Varje avtalsslutande part kan när som helst begära att gemensamma kommittén granskar sådana åtgärder och motåtgärder.”

(10) Artikel 18 ska ersättas med följande:

”ARTIKEL 18

Översyn

Om en av de avtalsslutande parterna önskar en översyn av detta avtal ska den lägga fram ett förslag om detta för gemensamma kommittén.

Ändringarna av detta avtal ska träda i kraft efter det att de avtalsslutande parternas respektive interna förfaranden har fullgjorts.”

(11) Artikel 21 ska ersättas med följande:

”ARTIKEL 21

Förhållande till beskattningsavtal

1. Bestämmelserna i bilaterala dubbelbeskattningsavtal mellan Schweiz och Europeiska medlemsstaterna ska inte påverkas av bestämmelserna i detta avtal. Särskilt ska bestämmelserna i detta avtal inte påverka definitionen av begreppet gränsarbetare i avtalen om dubbelbeskattning.

2. Ingen bestämmelse i detta avtal ska tolkas på sådant sätt att den hindrar de avtalsslutande parterna från att vid tillämpningen av sina respektive skatterättsliga regler göra en åtskillnad mellan skattskyldiga som inte befinner sig i en jämförbar situation, särskilt vad gäller bosättningsort. Detta får dock inte utgöra ett medel för diskriminering eller begränsning av de rättigheter för personer som definieras i detta avtal.

3. Ingen bestämmelse i detta avtal ska hindra de avtalsslutande parterna från att anta eller tillämpa en åtgärd som är avsedd att säkerställa påförande, betalning och effektiv uppbörd av skatt eller att motverka skatteflykt eller skatteundandragande enligt nationell skattelagstiftning eller något annat internationellt eller bilateralt avtal eller arrangemang som helt eller huvudsakligen avser beskattning och i vilket antingen Schweiz, unionen eller någon av medlemsstaterna är parter.”

(12) Följande artiklar ska införas:

”ARTIKEL 23a

Giltighetstiden för uppehållstillstånd och andra särskilda tillstånd

Upphållstillstånd och andra särskilda tillstånd som utfärdas av de avtalsslutande parterna före ikraftträdandet av ändringsprotokollet ska upprätthålla sin giltighet och ska, när de löper ut, ersättas av handlingar som avses i detta avtal, när villkoren för utfärdande av dessa handlingar uppfylls.

ARTIKEL 23b

Övergångsordning

1. När det gäller frågor som omfattas av direktiv 2004/38/EG¹ ska den övergångsordning som fastställs i denna punkt tillämpas.
 - a) Det ska finnas en övergångsperiod som ska börja löpa den dag då ändringsprotokollet träder i kraft och upphör 24 månader efter dess ikraftträdande.
 - b) Artiklarna 5k, 7a, 7d, 7e, 7h och 7i samt, inom ramen för detta avtal, direktiv 2004/38/EG² ska tillämpas från och med den första dagen efter övergångsperiodens slut.
 - c) Effekterna av följande bestämmelser i avtalet i versionen före ikraftträdandet av ändringsprotokollet ska bibehållas under övergångsperioden:
 - Artiklarna 1–7 och 16.
 - Artiklarna 1–9, 12–15, 17, 19, 20, 23 och 24, med undantag för artikel 24.4 sista meningen, i bilaga I.

¹ Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

² Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

Dessa bestämmelser ska inte ha någon verkan när det gäller frågor som omfattas av akter som det hänvisas till i bilaga I, särskilt förordningarna (EU) nr 492/2011¹ och (EU) 2016/589² som det hänvisas till i avsnitt 2 i bilaga I.

2. När det gäller frågor som omfattas av direktiven 96/71/EG³ och 2014/67/EU⁴ ska den övergångsordning som fastställs i denna punkt tillämpas.

- a) En övergångsperiod ska börja löpa den dag då ändringsprotokollet träder i kraft och upphöra 36 månader efter dess ikraftträdande.
- b) Artiklarna 5f.2, 5g, 5h och 5i samt, inom ramen för detta avtal, direktiv 96/71/EG⁵ och direktiv 2014/67/EU⁶ ska gälla från första dagen efter övergångsperiodens slut.
- c) Effekterna av följande bestämmelser i avtalet i versionen före ikraftträdandet av ändringsprotokollet ska bibehållas under övergångsperioden:
 - Artiklarna 5.4 och 16.
 - Artikel 22.2 i bilaga I.

Dessa bestämmelser ska inte ha någon verkan när det gäller frågor som omfattas av andra akter som det hänvisas till i avsnitt 2 i bilaga I.”

¹ Förordning enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

² Förordning enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

³ Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

⁴ Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

⁵ Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

⁶ Direktiv enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

- (13) Artikel 24 ska ersättas med följande:

”ARTIKEL 24

Territoriellt tillämpningsområde

Detta avtal ska tillämpas å ena sidan på det territorium där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag, å andra sidan på Schweiz territorium.”

- (14) Bilaga I till avtalet ska ersättas med texten i bilaga I till detta protokoll.
- (15) Bilaga II till avtalet ska ersättas med texten i bilaga II till detta protokoll.
- (16) Bilaga III till avtalet ska ersättas med texten i bilaga III till detta protokoll.
- (17) Protokollet om fritidsbostäder i Danmark ska ersättas med texten i det protokoll om fritidsbostäder i Danmark som bifogas detta protokoll.
- (18) Bilaga I till protokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, angående Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakien deltagande som avtalsparter, till följd av deras anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 26 oktober 2004, ska utgå.

- (19) Texten i det protokoll om förvärv av fast egendom i Malta som bifogas detta protokoll ska läggas till som en bilaga till avtalet.
- (20) Texten i det protokoll om uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som bifogas detta protokoll ska läggas till som en bilaga till avtalet.
- (21) De gemensamma förklaringar och den ensidiga förklaring som bifogas detta protokoll ska läggas till de förklaringar som åtföljer slutakten till avtalet.

ARTIKEL 2

Ikraftträdande

1. Detta protokoll ska ratificeras eller godkännas av unionen och Schweiz i enlighet med deras egna förfaranden. Unionen och Schweiz ska underrätta varandra om att de interna förfaranden som är nödvändiga för detta protokolls ikraftträdande har slutförts.
2. Detta protokoll ska träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den sista underrättelsen om följande instrument:
 - a) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.
 - b) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.

- c) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- d) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- e) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- f) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- g) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- h) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter.
- i) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- j) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- k) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen.

- l) Avtal mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram
- m) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om villkoren för Schweiziska edsförbundets deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå.

Utfärdat i [...] den [...], i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade, vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

[Underskrifter (med verkan, på alla 24 EU-språk: ”För Europeiska unionen” och ”För Schweiziska edsförbundet”)]

BILAGA I

ÄNDRINGAR AV BILAGA I TILL AVTALET

Bilaga I till avtalet ska ersättas med följande:

”BILAGA I

FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER, ETABLERINGSRÄTT OCH TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER

AVSNITT 1

Vid tillämpningen av artiklarna 2–9 i detta avtal ska de unionsrättsakter som listas i avsnitt 2 av denna bilaga gälla med förbehåll för den princip om dynamisk samordning som avses i artikel 5 i det institutionella protokollet till detta avtal, samt med förbehåll för de undantag som listas i punkt 7 i den artikeln.

Om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar ska de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i de unionsrättsakter som införlivas i denna bilaga för unionens medlemsstater anses gälla Schweiz. Detta ska tillämpas med full respekt för det institutionella protokollet till detta avtal.

Utan att detta påverkar artikel 16 i det institutionella protokollet, och om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar, ska bestämmelserna i de akter som listas i avsnitt 2 som kräver att medlemsstaterna tillhandahåller information till andra medlemsstater eller till kommissionen gälla Schweiz. När denna information gäller övervakning eller tillämpning ska Schweiz förmedla denna information via gemensamma kommittén.

AVSNITT 2

AKTER SOM DET HÄNVISAS TILL

1. 31977 L 0486: Rådets direktiv 77/486/EEG av den 25 juli 1977 om undervisning av barn till migrerande arbetstagare (EGT L 199, 6.8.1977, s. 32).
2. 31996 L 0071: Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt
 - 32018 L 0957: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 av den 28 juni 2018 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EUT L 173, 9.7.2018, s. 16).

Bestämmelserna i detta direktiv ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 1.–1a ska orden ”utövandet av de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå” ersättas med ”utövandet av de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå samt i Schweiz”.
- b) I artikel 1.3:
 - i) Led c ska inte gälla Schweiz.
 - ii) Andra och tredje stycket ska inte gälla Schweiz.
- c) I artikel 3:
 - i) Punkt 1b i ska inte gälla Schweiz.
 - ii) I punkt 10 ska ordet ”fördragen” ersättas med ordet ”avtalet”.
- d) I artikel 4.2:
 - i) I första stycket sista meningen ska orden ”kommissionen underrättas och vidta lämpliga åtgärder” ersättas med orden ”gemensamma kommittén underrättas och finna en lösning”.

ii) Andra stycket ska ersättas med följande:

”Europeiska unionen och Schweiz ska samarbeta nära inom gemensamma kommittén för att granska svårigheter som kan uppkomma mellan de avtalsslutande parterna vid tillämpning av artikel 3.10”.

e) Direktivet ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas från och med den första dagen efter slutet av den övergångsperiod som avses i artikel 23b.2 i avtalet.

3. 32004 L 0038: Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77, i dess rättade lydelse enligt EUT L 229, 29.6.2004, s. 35, EUT L 30, 3.2.2005, s. 27 och EUT L 197, 28.7.2005, s. 34).

Bestämmelserna i detta direktiv ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

a) Detta avtal är tillämpligt på de avtalsslutande parternas medborgare. Familjemedlemmar till dessa i den mening som avses i direktivet som är tredjelandsmedborgare ska emellertid ha vissa härledda rättigheter enligt direktivet.

b) Begreppet ”unionsmedborgare” ska ersättas med begreppet ”medborgare i en medlemsstat eller Schweiz”.

c) Artikel 16 ska ersättas med följande:

”1. Medborgare i en medlemsstat eller Schweiz som har uppehållit sig lagligt enligt artikel 7.1 a eller 7.3 i sammanlagt fem år på en annan avtalsslutande parts territorium ska ha permanent uppehållsrätt där. Denna rätt ska inte vara underkastad villkoren i kapitel III.

2. Förutsatt att de är en del av en enda laglig bosättningsperiod i värdstaten behöver de perioder som ska räknas för förvärv av permanent uppehållsrätt enligt punkt 1 inte vara kontinuerliga utan kan vara avbrutna av perioder av laglig bosättning som inte grundar sig på artikel 7.1 a eller 7.3.

3. För beräkning av de perioder som krävs för att förvärva permanent uppehållsrätt i enlighet med punkt 1, får Schweiz och medlemsstaterna besluta att inte ta hänsyn till perioder på sex månader eller mer under vilka personen är helt beroende av socialt bistånd.

4. Permanent uppehållsrätt ska även förvärfvas av familjemedlemmar som lagligen vistas med en medborgare i en medlemsstat eller Schweiz i värdstaten i en kontinuerlig period på fem år.

5. Stadigvarande uppehåll ska inte påverkas av tillfällig frånvaro som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller av längre frånvaro på grund av obligatorisk militärtjänst eller av en frånvaro på högst tolv på varandra följande månader av viktiga skäl, t.ex. graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, eller utstationering på grund av arbete i ett annat land.

6. När permanent uppehållsrätt väl har förvärvats ska denna endast kunna gå förlorad genom bortovaro från värdstaten i mer än två på varandra följande år.

7. Genom undantag från punkt 1 får medlemsstaterna och Schweiz besluta att permanent uppehållsrätt förvärvas av medborgare i en medlemsstat eller Schweiz som har uppehållit sig lagligt under en period på fem år på en annan avtalsslutande parts territorium.”

d) I artikel 24:

i) I punkt 1 ska orden ”fördraget och sekundärlagstiftningen” ersättas med ordet ”avtal”.

ii) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”Genom undantag från punkt 1 ska den mottagande staten inte vara skyldig att bevilja socialt bistånd under uppehållets första tre månader, eller i förekommande fall den längre period som anges i artikel 14.4 b, och heller inte innan permanent uppehållsrätt beviljats vara skyldig att bevilja studiebidrag eller studielån till andra personer än anställda eller egenföretagare, personer som behåller sådan ställning eller deras familjemedlemmar.”

e) Artikel 28.2 och 28.3 ska inte tillämpas.

f) I artikel 33 ska följande punkt läggas till:

”I stället för att tillämpa de förfaranden som avses i punkt 2 får Schweiz och medlemsstaterna säkerställa att beslut om utvisning verkställs i linje med kraven i artikel 3 i direktiv 64/221/EEG*.

* Rådets direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa (EGT 56, 4.4.1964, s. 850), i dess lydelse vid avtalets ikraftträdande den 1 juni 2002.”

g) Direktivet ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas från och med den första dagen efter slutet av den övergångsperiod som avses i artikel 23b.1 i detta avtal.

4. 32006 R 0635: Kommissionens förordning (EG) nr 635/2006 av den 25 april 2006 om upphävande av förordning (EEG) nr 1251/70 om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställda där (EUT L 112, 26.4.2006, s. 9).

5. 32011 R 0492: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (EUT L 141, 27.5.2011, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt

- 32016 R 0589: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2016 (EUT L 107, 22.4.2016, s. 1),
- 32019 R 1149: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 21).

Bestämmelserna i denna förordning ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) Artikel 9.1 ska ersättas med följande: ”En arbetstagare som är medborgare i en avtalsslutande part och som är anställd inom en annan avtalsslutande parts territorium ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7f i detta avtal, åtnjuta alla rättigheter och förmåner som beviljas arbetstagare i det landet i bostadsfrågor, inbegripet rätten att äga den bostad arbetstagaren behöver.”
- b) I artikel 36:
 - i) Punkt 1 ska inte tillämpas.
 - ii) I punkt 2 ska hänvisningen till ”åtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 48 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt” tolkas som en hänvisning till de unionsrättsakter inom området social trygghet som är införlivade i detta avtal.

6. 32012 R 1024: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt
- 32013 L 0055: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013 (EUT L 354, 28.12.2013, s. 132),
 - 32014 L 0060: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU av den 15 maj 2014 (EUT L 159, 28.5.2014, s. 1), i dess rättade lydelse enligt EUT L 147, 12.6.2015, s. 24
 - 32014 L 0067: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11),
 - 32016 R 1191: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1191 av den 6 juli 2016 (EUT L 200, 26.7.2016, s. 1),
 - 32016 R 1628: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1628 av den 14 september 2016 (EUT L 252, 16.9.2016, s. 53), i dess rättade lydelse enligt EUT L 231, 6.9.2019, s. 29,
 - 32018 R 1724: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1),
 - 32020 L 1057: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1057 av den 15 juli 2020 (EUT L 249, 31.7.2020, s. 49),

- 32020 R 1055: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1055 av den 15 juli 2020 (EUT L 249, 31.7.2020, s. 17).

Schweiz ska använda informationssystemet för den inre marknaden (IMI) som ett tredjeland för utbyte av information, inbegripet personuppgifter, och aktörer inom informationssystemet för den inre marknaden ska genomföra förfaranden för administrativt samarbete när det är tillämpligt inom ramen för detta avtal.

För tillämpningen av detta avtal ser kommissionen det fortsatt som att Schweiz tillhandahåller en adekvat skyddsnivå för personuppgifter enligt artikel 23.1 c i förordning (EU) nr 1024/2012 så länge beslut 2000/518/EG¹ gäller. För tillämpningen av denna bilaga och enligt artikel 4 i direktiv 96/71/EG och artiklarna 6, 7, artikel 10.3 och artiklarna 14–18 i direktiv 2014/67/EU, ska Schweiz använda IMI i enlighet med principer och metoder för utbyten som anges i dessa artiklar.

Vid tillämpningen av detta avtal ska schweiziska *Commissions Paritaires* betraktas som behöriga myndigheter i den mening som avses i artikel 5.2 f i förordning (EU) nr 1024/2012 och artikel 2 a i direktiv 2014/67/EU. De ska använda IMI för att genomföra det samarbete som avses i artikel 4 i direktiv 96/71/EG och artiklarna 6, 7 och artikel 10.3 i direktiv 2014/67/EU när de, som de anförtros av Schweiz, fullgör de schweiziska kollektivavtalen och den schweiziska lagen om utstationerade arbetstagare, i enlighet med direktiv 96/71/EG och direktiv 2014/67/EU.

¹ Kommissionens beslut 2000/518/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd av personuppgifter i Schweiz (EGT L 215, 25.8.2000, s. 1), inbegripet senare ändringar.

Bestämmelserna i förordning (EU) nr 1024/2012 ska, inom ramen för avtalet, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 5 första meningen ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- b) Artikel 8.1 e ska inte gälla Schweiz.
- c) I artikel 9.5 ska, med avseende på Schweiz, ordet ”unionsrätten” ersättas med ”unionsrätten såsom den införlivats i detta avtal”.
- d) I artikel 10.1, med avseende på Schweiz, ska orden ”i enlighet med den nationella lagstiftningen eller unionslagstiftningen” ersättas med orden ”i enlighet med schweizisk lagstiftning”.
- e) I artikel 16.1 och 16.2 ska hänvisningarna till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- f) I artikel 17.4 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- g) I artikel 18 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- h) I artikel 20 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

i) I artikel 21:

i) I punkt 1 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

ii) Punkt 3 ska inte tillämpas.

j) Artikel 25 ska inte tillämpas.

k) Artikel 26.1 ska jämföras med artikel 13 i det institutionella protokollet till detta avtal.

l) Schweiz ska inbegripas i IMI på den första dagen i den trettiosjunde månaden efter ändringsprotokollets ikraftträdande.

7. 32014 L 0054: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/54/EU av den 16 april 2014 om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare (EUT L 128, 30.4.2014, s. 8).

Bestämmelserna i detta direktiv ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

a) Ordet ”unionsarbetstagare” ska ersättas med ordet ”arbetstagare”.

b) I artiklarna 1 och 3 ska orden ”artikel 45 i EUF-fördraget” ersättas med ordet ”avtalet”.

- c) I artikel 4 ska orden ”unionsregler om fri rörlighet för arbetstagare” ersättas med orden ”regler om fri rörlighet för arbetstagare enligt avtalet” och ordet ”Solvit” ska inte vara tillämpligt.
 - d) I artikel 6 ska ordet ”unionsrätten” ersättas med ordet ”avtalet”.
 - e) I artikel 7 ska orden ”artikel 21 i EUF-fördraget och direktiv 2004/38/EG” ersättas med ordet ”avtalet”.
 - f) Direktivet ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas från och med den första dagen i den tjugofemte månaden efter ändringsprotokollets ikraftträdande.
8. 32014 L 0067: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen) (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11).

Bestämmelserna i detta direktiv ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

a) I artikel 1:

- i) I punkt 1 andra stycket ska orden ”samtidigt underlätta för tjänsteleverantörer att tillhandahålla tjänster och att främja sund konkurrens mellan tjänsteleverantörer, och således stödja den inre marknadens funktion” ersättas med orden ”samtidigt, i den utsträckning det anges i avtalet, underlätta för tjänsteleverantörer att tillhandahålla tjänster och att, i den utsträckning det anges i avtalet, främja sund konkurrens mellan tjänsteleverantörer, och därmed stödja funktionen på de områden som rör den inre marknaden som Schweiz deltar i”.
- ii) I punkt 2 ska orden ”de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå” ersättas med orden ”de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå samt i Schweiz”.

b) I artikel 4.3 c, ska, med avseende på Schweiz, orden ”i enlighet med förordning (EG) nr 593/2008 (Rom I) och/eller Romkonventionen” ersättas med orden ”i enlighet med konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, utfärdad i Lugano den 30 oktober 2007”.

c) I artikel 6:

- i) I punkt 5 andra stycket ska orden ”Kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder då den underrättats, i förekommande fall genom IMI” ersättas med orden ”Gemensamma kommittén ska finna en lösning då den underrättats”.
- ii) I punkt 10 ska orden ”gällande nationell rätt och unionsrätten” ersättas med orden ”gällande nationell rätt och avtalet”.

d) I artikel 7.6 ska ordet ”unionsrätten” ersättas med ordet ”avtalet”.

e) I artikel 9:

i) I punkt 1:

- I första stycket ska ordet ”unionsrätten” ersättas med ordet ”avtalet”.
- I andra stycket led a, med avseende på Schweiz, ska orden ”senast när tillhandahållandet av tjänster påbörjas” ersättas med orden ”i särskilda sektorer senast fyra arbetsdagar innan tjänsterna börjar tillhandahållas för tjänsteleverantörer som utstationerar arbetstagare på dess territorium för att genomföra kontroller på plats. Schweiz ska självständigt fastställa vilka sektorer och områden som baserat på en objektiv riskanalys omfattas av perioden för förhandsanmälan. Kontrollerna ska genomföras på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn till att avtalet begränsar friheten att tillhandahålla tjänster till 90 arbetsdagar per kalenderår”.

- ii) I punkt 3 ska ordet ”unionslagstiftning” ersättas med ordet ”avtalet”.
 - iii) I punkt 5 ska andra och tredje stycket inte gälla Schweiz.
- f) I artikel 10.2 ska följande mening läggas till:
- ”Schweiz ska självständigt fastställa kontrollernas mängd och frekvens, samt vilka sektorer och områden som baserat på en objektiv riskanalys ska kontrolleras. Kontrollerna ska genomföras på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn till att avtalet begränsar friheten att tillhandahålla tjänster till 90 arbetsdagar per kalenderår”.
- g) I artikel 12:
- i) I punkt 4 ska ordet ”unionsrätten” ersättas med ordet ”avtalet”.
 - ii) I punkt 6 ska orden ” med unionsrätten och nationell rätt och/eller praxis” ersättas med orden ”med avtalet och nationell rätt och/eller praxis”.
 - iii) Punkt 8 i ska inte gälla Schweiz.

h) I artikel 20 ska följande meningar läggas till:

”När det gäller tjänsteleverantörer som inte har uppfyllt sina finansiella skyldigheter gentemot tillsynsmyndigheter och organ, i samband med ett tidigare tillhandahållande av tjänster, ska Schweiz kunna kräva ställande av en proportionell finansiell garanti innan dessa på nytt får tillhandahålla tjänster inom sektorer som fastställs baserat på en självständig och objektiv riskanalys. Om den finansiella garantin inte betalas ska Schweiz kunna ålägga proportionerliga sanktioner upp till förbud att tillhandahålla tjänster tills garantin har betalats.”

i) Direktivet ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas från och med den första dagen efter slutet av den övergångsperiod som avses i artikel 23b.2 i avtalet.

9. 32016 R 0589: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2016 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 (EUT L 107, 22.4.2016, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt

– 32019 R 1149: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 21).

Bestämmelserna i denna förordning ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) För tillämpningen av avtalet ser kommissionen det fortsatt som att Schweiz tillhandahåller en adekvat skyddsnivå för personuppgifter enligt artikel 34 i förordning (EU) 2016/589 så länge beslut 2000/518/EG¹ gäller.
- b) Orden ”artikel 45 i EUF-fördraget” ska ersättas med orden ”artikel 4 i avtalet”.
- c) Ordet ”unionsmedborgare” ska ersättas med orden ”medborgare i medlemsstaterna och Schweiz”.
- d) I artikel 6:
 - i) Hänvisningarna till artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 145 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska inte vara tillämpliga.
 - ii) I led d ska orden ”inom unionen” ersättas med ”i unionen och Schweiz” och orden ”i överensstämmelse med unionsrätten och nationell rätt och praxis” ska ersättas med ”i överensstämmelse med avtalet och nationell rätt och praxis”.
- e) I artikel 9.4 c ska orden ”gällande unionsregler och unionsinstrument” ersättas med orden ”de regler och instrument som är tillämpliga enligt avtalet”.

¹ Kommissionens beslut 2000/518/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd av personuppgifter i Schweiz, inbegripet senare ändringar.

- f) I artikel 34 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
10. 32017 D 1255: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1255 av den 11 juli 2017 om en mall för beskrivning av nationella system och förfaranden för att godkänna organisationer som Euresmedlemmar och Euresamarbetspartner (EUT L 179, 12.7.2017, s. 18).
 11. 32017 D 1256: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1256 av den 11 juli 2017 om mallar och förfaranden för informationsutbytet på unionsnivå om Euresnätverkets nationella arbetsprogram (EUT L 179, 12.7.2017, s. 24).
 12. 32017 D 1257: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1257 av den 11 juli 2017 om de tekniska standarder och format som krävs för ett enhetligt system som gör det möjligt att matcha lediga platser med platsansökningar och meritförteckningar på Euresportalen (EUT L 179, 12.7.2017, s. 32).
 13. 32018 D 0170: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/170 av den 2 februari 2018 om enhetliga detaljerade specifikationer för insamling och analys av uppgifter för att övervaka och utvärdera hur Euresnätverket fungerar (EUT L 31, 3.2.2018, s. 104).
 14. 32018 D 1020: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1020 av den 18 juli 2018 om antagande och uppdatering av förteckningen över färdigheter/kompetenser och yrken i den europeiska klassificeringen för användning vid automatisk matchning via den gemensamma it-plattformen för Eures (EUT L 183, 19.7.2018, s. 17).

15. 32018 D 1021: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1021 av den 18 juli 2018 om antagande av de tekniska standarder och format som är nödvändiga för den automatiska matchningen via den gemensamma it-plattformen med hjälp av den europeiska klassificeringen och interoperabiliteten mellan de nationella systemen och den europeiska klassificeringen (EUT L 183, 19.7.2018, s. 20).
16. 32018 R 1724: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt
 - 32022 R 0868: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/868 av den 30 maj 2022 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 1),
 - 32024 R 1252: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 (EUT L 2024/1252, 3.5.2024),
 - 32024 R 1735: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 (EUT L 2024/1735, 28.6.2024).

Vissa av de områden som avses i bilaga I till förordning (EU) 2018/1724 och vissa av de förfaranden som avses i bilaga II till den förordningen faller utanför detta avtals tillämpningsområde. Införlivandet av den förordningen i detta avtal påverkar inte avtalets tillämpningsområde.

Bestämmelserna i denna förordning ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 1.1:
 - i) I led a ska orden ”enligt unionsrätten inom den inre marknaden, i den mening som avses i artikel 26.2 i EUF-fördraget” ersättas med orden ”i den mening som avses i avtalet”.
 - ii) I led b ska hänvisningarna till direktiven 2006/123/EG, 2014/24/EU och 2014/25/EU inte vara tillämpliga.
- b) I artikel 13.2 c ska hänvisningen till förordning (EU) nr 910/2014, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- c) I artikel 14:
 - i) I punkt 1 ska hänvisningarna till direktiven 2006/123/EG, 2014/24/EU och 2014/25/EU inte vara tillämpliga.
 - ii) I punkt 5 ska hänvisningen till förordning (EU) 2016/679, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- d) I artikel 30.1 b ska hänvisningen till förordning (EU) nr 910/2014, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

17. 32019 R 1157: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet (EUT L 188, 12.7.2019, s. 67).

Bestämmelserna i denna förordning ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) Begreppet ”unionsmedborgare” ska ersättas med begreppet ”medborgare i en medlemsstat eller Schweiz”.
- b) I artikel 3:
 - i) I punkt 4 ska, med avseende på Schweiz, orden ”utformad som negativt ursparad text i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor” inte vara tillämpliga.
 - ii) I punkt 5 ska, med avseende på Schweiz, följande stycke läggas till:

”Genom undantag från första stycket ska, när identitetskort utfärdas utan ett mycket säkert lagringsmedium med innehavarens två fingeravtryck, sådana identitetskort inte godtas för inresa och vistelse i andra avtalsslutande parter och ska skilja sig tydligt från identitetskort som uppfyller kraven i första stycket.”

- c) I artikel 5:
 - i) I punkt 1, med avseende på Schweiz, ska orden ”senast den 3 augusti 2031” ersättas med orden ”elva år efter dagen för ikraftträdandet av ändringsprotokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer (*ändringsprotokollet*)”.
 - ii) I punkt 2, med avseende på Schweiz, ska orden ”senast den 3 augusti 2026” ersättas med orden ”sex år efter dagen för ikraftträdandet av ändringsprotokollet”.
- d) I artikel 6 h ska, med avseende på Schweiz, orden ”utformad som negativt ursparad text i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor” inte vara tillämpliga.
- e) I artikel 7.2, med avseende på medlemsstaterna, ska orden ”Familjemedlem EU” ersättas med ”Familjemedlem CH”.
- f) I artikel 8:
 - i) I punkt 1, med avseende på Schweiz, ska orden ”senast den 3 augusti 2026” ersättas med orden ”sex år efter dagen för ikraftträdandet av ändringsprotokollet”.
 - ii) I punkt 2, med avseende på Schweiz, ska orden ”senast den 3 augusti 2023” ersättas med orden ”tre år efter dagen för ikraftträdandet av ändringsprotokollet”.
- g) I artikel 10.2 ska, med avseende på Schweiz, ordet ”stadgan” inte vara tillämpligt.

h) I artikel 11:

i) Med avseende på Schweiz ska hänvisningar till förordning (EU) 2016/679 förstås som hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

ii) I punkt 4, med avseende på Schweiz, ska ordet ”unionsrätten” ersättas med ordet ”avtalet”.

i) I artikel 16, med avseende på Schweiz, ska orden ”den 2 augusti 2021” ersättas med orden ”med början ett år efter dagen för ikraftträdandet av ändringsprotokollet”.

18. 32020 R 1121: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1121 av den 29 juli 2020 om insamling och delning av användarstatistik och återkoppling om tjänsterna i den gemensamma digitala ingången i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 (EUT L 245, 30.7.2020, s. 3).”
-

SAMORDNING AV SOCIALFÖRSÄKRINGSSYSTEMEN

Ändringar av bilaga II till avtalet

Bilaga II till avtalet ska ersättas med följande:

”BILAGA II

SAMORDNING AV SOCIALFÖRSÄKRINGSSYSTEMEN

I. INLEDNING

Vid tillämpningen av artiklarna 2–9 i avtalet ska de unionsrättsakter som listas i avsnitt II av denna bilaga tillämpas med förbehåll för den princip om dynamisk samordning som avses i artikel 5 i det institutionella protokollet till detta avtal samt med förbehåll för de undantag som listas i punkt 7 i den artikeln.

Om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar ska de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i de unionsrättsakter som införlivas i denna bilaga för unionens medlemsstater anses gälla Schweiz. Detta ska tillämpas med full respekt för det institutionella protokollet till detta avtal.

Utan att detta påverkar artikel 16 i det institutionella protokollet till detta avtal, och om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar, ska bestämmelserna i de akter som listas i avsnitt II som kräver att medlemsstaterna tillhandahåller information till andra medlemsstater eller till kommissionen gälla Schweiz. När denna information gäller övervakning eller tillämpning ska Schweiz förmedla denna information via gemensamma kommittén.

II. ANPASSNING FÖR DETTA OMRÅDE

1. När det gäller de akter som listas i denna bilaga ska följande undantag gälla med avseende på Schweiz:
 - a) Kantonal lagstiftning om bidragsförskott ska uteslutas från reglerna om samordning av de sociala trygghetssystemen.
 - b) Tilläggsförmåner och liknande förmåner enligt kantonal lagstiftning får inte exporteras.
 - c) Icke avgiftsfinansierade blandade förmåner vid arbetslöshet enligt kantonal lagstiftning får inte exporteras.
 - d) Personer som omfattas av avtalet och är bosatta utanför Schweiz och unionen får anmäla sig till den frivilliga försäkringen senast ett år efter den dag då de upphörde att vara försäkrade inom ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring efter en oavbruten försäkringsperiod på minst fem år.

- e) Personer som arbetar utanför Schweiz och unionen för en arbetsgivare i Schweiz och som upphör att vara försäkrade inom Schweiz system för ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring efter en oavbruten försäkringsperiod på minst fem år, har rätt att fortsätta försäkringen med arbetsgivarens samtycke, om de ansöker om detta inom sex månader efter den dag då de upphörde att vara försäkrade.
 - f) Handikappbidraget enligt den federala lagen av den 19 juni 1959 om invaliditetsförsäkring och enligt den federala lagen om ålders- och efterlevandepension av den 20 december 1946 får inte exporteras.
2. Formerna för Schweiz deltagande i ramavtalet i administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen och i den tekniska kommission för informationsbehandling och den revisionskommitté som är knutna till administrativa kommissionen ska vara följande:
- Schweiz får sända en representant till sammanträdena i den till Europeiska kommissionen knutna administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen och till sammanträdena i den tekniska kommissionen för informationsbehandling och revisionskommittén. Dessa representanter får delta i sammanträdena i egenskap av rådgivare (eller observatörer).
3. Särskilda bestämmelser rörande övergångsarrangemangen för arbetslöshetsförsäkring för de medborgare i vissa medlemsstater som innehar ett schweiziskt uppehållstillstånd som gäller för mindre än ett år, rörande de schweiziska handikappbidragen och rörande övergångsperioden för tillämpning av förordning (EG) nr 883/2004 på det förlängda pensionssystemet inom de företagsbaserade systemen rörande förmåner återfinns i protokoll I, vilket utgör en integrerad del av denna bilaga.

4. Det system som rör skydd av de rättigheter som förvärvats av enskilda personer enligt detta avtal till följd av Förenade kungarikets utträde ur unionen fastställs i protokoll II, vilket utgör en integrerad del av denna bilaga.

A. ALLMÄN SAMORDNING AV SOCIAL TRYGGHET

A.1 AKTER SOM DET HÄNVISAS TILL

1. 32004 R 0883: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1), i dess rättade lydelse enligt EUT L 200, 7.6.2004, s. 1 och EUT L 204, 4.8.2007, s. 30, i dess ändrade lydelse enligt
 - 32009 R 0988: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 988/2009 av den 16 september 2009 (EUT L 284, 30.10.2009, s. 43),
 - 32010 R 1244: Kommissionens förordning (EU) nr 1244/2010 av den 9 december 2010 (EUT L 338, 22.12.2010, s. 35),
 - 32012 R 0465: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 465/2012 av den 22 maj 2012 (EUT L 149, 8.6.2012, s. 4),
 - 32012 R 1224: Kommissionens förordning (EU) nr 1224/2012 av den 18 december 2012 (EUT L 349, 19.12.2012, s. 45),
 - 32013 R 0517: Rådets förordning (EU) nr 517/2013 av den 13 maj 2013 (EUT L 158, 10.6.2013, s. 1),

- 32013 R 1372: Kommissionens förordning (EU) nr 1372/2013 av den 19 december 2013 (EUT L 346, 20.12.2013, s. 27), i dess ändrade lydelse enligt
- 32014 R 1368: Kommissionens förordning (EU) nr 1368/2014 av den 17 december 2014 (EUT L 366, 20.12.2014, s. 15), i dess rättade lydelse enligt EUT L 288, 22.10.2016, s. 58,
- 32017 R 0492: Kommissionens förordning (EU) 2017/492 av den 21 mars 2017 (EUT L 76, 22.3.2017, s. 13),
- 32019 R 1149: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 21).

I detta avtal ska förordning (EG) nr 883/2004 anpassas på följande sätt:

- a) I avsnitt I i bilaga I ska följande text läggas till:

”Schweiz

Kantonal lagstiftning rörande bidragsförskott enligt artikel 131a första stycket och artikel 293 andra stycket i den federala civillagen av den 10 december 1907.”

- b) I avsnitt II i bilaga I ska följande text läggas till:

”Schweiz

Bidrag vid barns födelse och bidrag vid adoption enligt kantonal lagstiftning enligt artikel 3 andra stycket i den federala lagen om familjebidrag av den 24 mars 2006.”

- c) I bilaga II ska följande text läggas till:

”Tyskland–Schweiz

- a) Konventionen om social trygghet av den 25 februari 1964 ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 9 september 1975 och nr 2 av den 2 mars 1989:

- i) Punkt 9b, stycke 1 nr 1–4 i slutprotokollet (tillämplig lagstiftning och rätt till vårdförmåner vid sjukdom för personer som är bosatta i den tyska exklaven Büsingen).
- ii) Punkt 9e, stycke 1b meningarna 1, 2 och 4 i slutprotokollet (tillgång till frivillig sjukförsäkring i Tyskland vid flyttning till Tyskland).

- b) Överenskommelsen om arbetslöshetsförsäkring av den 20 oktober 1982, ändrad genom tilläggsprotokollet av den 22 december 1992:

Artikel 8.5, Tyskland (kommunen Büsingen) bidrar med ett belopp som motsvarar storleken på det kantonala bidraget enligt schweizisk lagstiftning till den faktiska kostnaden för arbetsmarknadsåtgärder för de arbetstagare som omfattas av denna bestämmelse.

Spanien–Schweiz

Punkt 17 i slutprotokollet till konventionen om social trygghet av den 13 oktober 1969, ändrad genom tilläggskonventionen av den 11 juni 1982. De som är försäkrade enligt den spanska försäkringen vid tillämpningen av denna bestämmelse är befriade från anslutning till den schweiziska sjukförsäkringen.

Italien–Schweiz

Artikel 9.1 i konventionen om social trygghet av den 14 december 1962, ändrad genom tilläggskonvention nr 1 av den 18 december 1963, tilläggsöverenskommelsen av den 4 juli 1969, tilläggsprotokollet av den 25 februari 1974 och tilläggsöverenskommelse nr 2 av den 2 april 1980.”

- d) I bilaga IV ska följande text läggas till:

”Schweiz”

- e) I del 1 i bilaga VIII ska följande text läggas till:

”Schweiz

Alla ansökningar om ålders-, efterlevande- och invaliditetspension inom det allmänna systemet (den federala lagen om ålders- och efterlevandeförsäkring av den 20 december 1946 och den federala lagen om invaliditetsförsäkring av den 19 juni 1959) och lagstadgade ålderspensioner från minimipension och det förlängda pensionssystemet inom de lagstadgade företagsbaserade systemen (den federala lagen om företagsbaserade system för ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring av den 25 juni 1982).”

- f) I del 2 i bilaga VIII ska följande text läggas till:

”Schweiz

Ålders-, efterlevande- och invaliditetspensioner från minimipension och det förlängda pensionssystemet inom de lagstadgade företagsbaserade systemen (den federala lagen om företagsbaserade system för ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring av den 25 juni 1982).”

- g) I bilaga IX, del II, ska följande text läggas till:

”Schweiz

Efterlevande- och invaliditetspensioner från minimipension och det förlängda pensionssystemet inom de lagstadgade företagsbaserade systemen (den federala lagen om företagsbaserade system för ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring av den 25 juni 1982).”

h) I bilaga X ska följande text läggas till:

”Schweiz

1. Tilläggsförmåner (den federala lagen om tilläggsförmåner av den 6 oktober 2006) och liknande förmåner som föreskrivs i kantonal lagstiftning.
2. Pension i särskilt svåra fall (*cas pénibles*) från invaliditetsförsäkringen (artikel 28.1a i den federala lagen om invaliditetsförsäkring av den 19 juni 1959 i den ändrade versionen av den 7 oktober 1994).
3. Icke avgiftsfinansierade blandade förmåner vid arbetslöshet enligt kantonal lagstiftning.
4. Icke avgiftsfinansierade särskilda invaliditetspensioner för personer med funktionshinder (artikel 39 i den federala lagen om invaliditetsförsäkring av den 19 juni 1959) som innan arbetsoförmågan inträdde inte omfattats av den schweiziska lagstiftningen på grundval av förvärvsverksamhet som anställd eller egenföretagare.”

- i) I bilaga XI ska följande text läggas till:

”Schweiz

1. Artikel 2 i den federala lagen om ålders- och efterlevandeförsäkring av den 20 december 1946 samt artikel 1b i den federala lagen om invaliditetsförsäkring av den 19 juni 1959, som avser frivillig försäkring inom dessa försäkringsgrenar för schweiziska medborgare som är bosatta i en stat som inte omfattas av detta avtal, ska tillämpas på personer bosatta utanför Schweiz, som är medborgare i de andra stater som omfattas av avtalet samt på flyktingar och statslösa som är bosatta i dessa stater, då dessa personer anmäler sig till den frivilliga försäkringen senast ett år efter den dag då de upphörde att vara försäkrade inom ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring efter en oavbruten försäkringsperiod på minst fem år.
2. Personer som upphör att vara försäkrade inom systemet för ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring efter en oavbruten försäkringsperiod på minst fem år, har rätt att fortsätta försäkringen med arbetsgivarens samtycke, om de är anställda av en arbetsgivare i Schweiz i en stat som inte omfattas av detta avtal och om de ansöker om detta inom sex månader efter den dag då de upphörde att vara försäkrade.

3. Obligatorisk försäkring i den schweiziska sjukförsäkringen och möjligheter till undantag
- a) De schweiziska bestämmelserna om obligatorisk sjukförsäkring ska tillämpas på följande personer som inte är bosatta i Schweiz:
- i) Personer som omfattas av schweizisk lagstiftning enligt avdelning II i förordningen.
 - ii) Personer för vilkas förmåner Schweiz står för kostnaderna enligt artiklarna 24, 25 och 26 i förordningen.
 - iii) Personer som uppbär arbetslöshetsersättning från den schweiziska försäkringen.
 - iv) Familjemedlemmar till de personer som nämns under leden i och iii eller till en arbetstagare eller egenföretagare som är bosatt i Schweiz och som är försäkrad i den schweiziska sjukförsäkringen, när dessa familjemedlemmar inte är bosatta i någon av följande stater: Danmark, Spanien, Ungern, Portugal eller Sverige.
 - v) Familjemedlemmar till de personer som nämns under led ii eller till en pensionstagare som är bosatt i Schweiz och som är försäkrad i den schweiziska sjukförsäkringen, när dessa familjemedlemmar inte är bosatta i någon av följande stater: Danmark, Portugal eller Sverige.

Med familjemedlemmar avses personer som betraktas som sådana i lagstiftningen i bosättningsstaten.

- b) De personer som nämns under led a kan genom ansökan undantas från den obligatoriska försäkringen om och så länge som de är bosatta i en av följande stater och kan styrka att de där har ett skydd i händelse av sjukdom: Tyskland, Frankrike, Italien, Österrike, och, med avseende på personer som avses i led a iv och v, Finland, och, med avseende på personer som avses i led a ii, Portugal.

Ansökan som avses i led b ska

- a) lämnas in inom tre månader efter det att skyldighet att försäkra sig i Schweiz har uppkommit. Om ansökan i motiverade fall lämnas in efter denna tidsfrist, gäller undantaget från och med den dag då försäkringsskyldigheten har uppkommit.
- b) gälla alla familjemedlemmar som är bosatta i samma stat.

4. När en person som omfattas av schweizisk lagstiftning enligt avdelning II i förordningen vid tillämpningen av punkt 3 b i fråga om sjukförsäkring även omfattas av en annan avtalsstats lagstiftning, ska kostnaderna för vårdförmåner som inte är relaterade till olycksfall i arbetet delas lika mellan den schweiziska försäkringsinstitutionen för olycksfall i och utanför arbetet och arbetssjukdomar och den behöriga sjukförsäkringsinstitutionen i den andra avtalsstaten, under förutsättning att personen i fråga har rätt till vårdförmåner från båda dessa institutioner. Den schweiziska försäkringsinstitutionen för olycksfall och arbetssjukdomar ska stå för alla kostnader som är relaterade till olycksfall i arbetet eller på väg till eller från arbetet och arbetssjukdomar, även om personen i fråga har rätt till förmåner från en sjukförsäkringsinstitution i bosättningsstaten.
5. Personer som förvärvsarbetar men inte är bosatta i Schweiz och som omfattas av en lagstadgad försäkring i bosättningsstaten enligt punkt 3 b, och deras familjemedlemmar, ska omfattas av bestämmelserna i artikel 19 under en vistelse i Schweiz.
6. Vid tillämpning av artiklarna 18, 19, 20 och 27 av förordningen i Schweiz ska den behöriga försäkringsinstitutionen stå för alla fakturerade kostnader.
7. De sjukförsäkringsperioder som fullgjorts i en annan stat som omfattas av avtalet beaktas för att minska eller öka en eventuell reserv i sjukförsäkringen vid moderskapsledighet eller sjukdom när en person försäkrar sig hos en schweizisk försäkringsgivare inom tre månader efter det att vederbörande utträtt ur den utländska försäkringen.

8. Personer som har skaffat sitt livsuppehälle i Schweiz som anställd eller egenföretagare och som har upphört med sin förvärvsverksamhet på grund av olycksfall eller sjukdom och inte längre omfattas av den schweiziska lagstiftningen om invaliditetsförsäkring, ska ändå anses omfattas av denna försäkring när det gäller rätten till rehabiliteringsåtgärder fram till utbetalningen av invaliditetspension och under genomförandet av dessa åtgärder, under förutsättning att de inte har påbörjat en ny förvärvsverksamhet utanför Schweiz.”

Inom ramen för detta avtal ska förordning (EG) nr 883/2004 tillämpas med följande anpassning:

I artiklarna 77.2 och 78 ska hänvisningen till gemenskapsbestämmelser om skydd för enskilda personer med avseende på behandlingen av och fri rörlighet för personuppgifter, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

2. 32019 R 0500: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/500 av den 25 mars 2019 om fastställande av beredskapsåtgärder när det gäller samordning av de sociala trygghetssystemen efter Förenade kungarikets utträde ur unionen (EUT L 85I, 27.3.2019, s. 35).

3. 32009 R 0987: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt
- 32010 R 1244: Kommissionens förordning (EU) nr 1244/2010 av den 9 december 2010 (EUT L 338, 22.12.2010, s. 35),
 - 32012 R 0465: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 465/2012 av den 22 maj 2012 (EUT L 149, 8.6.2012, s. 4),
 - 32012 R 1224: Kommissionens förordning (EU) nr 1224/2012 av den 18 december 2012 (EUT L 349, 19.12.2012, s. 45),
 - 32013 R 1372: Kommissionens förordning (EU) nr 1372/2013 av den 19 december 2013 (EUT L 346, 20.12.2013, s. 27),
 - 32014 R 1368: Kommissionens förordning (EU) nr 1368/2014 av den 17 december 2014 (EUT L 366, 20.12.2014, s. 15), i dess rättade lydelse enligt EUT L 288, 22.10.2016, s. 58,
 - 32017 R 0492: Kommissionens förordning (EU) 2017/492 av den 21 mars 2017 (EUT L 76, 22.3.2017, s. 13).

I detta avtal ska förordning (EG) nr 987/2009 anpassas på följande sätt:

I bilaga I ska följande text läggas till:

”Avtal mellan Schweiz och Portugal av den 25 maj 2016 om indrivning av fordringar

Avtal mellan Schweiz och Grekland av den 15 november 2017 om indrivning av fordringar gällande vårdförmåner enligt förordningarna (EGG) nr 1408/71, (EEG) nr 574/72, (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009

Avtal mellan Schweiz och Italien av den 27 februari 2023 om indrivning av fordringar.

Inom ramen för detta avtal ska förordning (EG) nr 987/2009 tillämpas med följande anpassning:

I artikel 3.3 ska hänvisningen till gemenskapsbestämmelser om skydd för enskilda personer med avseende på behandlingen av och fri rörlighet för personuppgifter, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

4. 31971 R 1408: Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 5.7.1971, s. 2), senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 592/2008 (EUT L 177, 4.7.2008, s. 1), såsom den var tillämplig mellan Schweiz och medlemsstaterna före ikraftträdandet av gemensamma kommitténs beslut 1/2012 av den 31 mars 2012¹, och i den mån det hänvisas till den i förordning (EG) nr 883/2004 eller (EG) nr 987/2009 eller när det gäller fall som inträffat tidigare.
5. 31972 R 0574: Rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 74, 27.3.1972, s. 1), senast ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 120/2009 (EUT L 39, 10.2.2009, s. 2), såsom den var tillämplig mellan Schweiz och medlemsstaterna före ikraftträdandet av gemensamma kommitténs beslut 1/2012 av den 31 mars 2012², och i den mån det hänvisas till den i förordning (EG) nr 883/2004 eller (EG) nr 987/2009 eller när det gäller fall som inträffat tidigare.

¹ Beslut nr 1/2012 av den gemensamma kommitté som inrättas genom avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer av den 31 mars 2012 om ändring av bilaga II av det avtalet om samordning av socialförsäkringssystemen. (EUT L 103, 13.4.2012, s. 51).

² Beslut nr 1/2012 av den gemensamma kommitté som inrättas genom avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer av den 31 mars 2012 om ändring av bilaga II av det avtalet om samordning av socialförsäkringssystemen. (EUT L 103, 13.4.2012, s. 51).

A.2 AKTER SOM DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA SKA BEAKTA

1. 32010 D 0424(01): Beslut nr A1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om inrättande av ett samråds- och förlikningsförfarande när det gäller handlingars giltighet, fastställande av tillämplig lagstiftning och utgivande av förmåner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 (EUT C 106, 24.4.2010, s. 1).
2. 32010 D 0424(02): Beslut nr A2 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tolkningen av artikel 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 när det gäller tillämplig lagstiftning för utsända arbetstagare och egenföretagare som tillfälligt arbetar utanför den behöriga staten (EUT C 106, 24.4.2010, s. 5).
3. 32010 D 0608(01): Beslut nr A3 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 17 december 2009 rörande sammanräkningen av oavbrutna utsändningsperioder som fullgjorts i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1408/71 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 (EUT C 149, 8.6.2010, s. 3).
4. 32014 D 0520(03): Beslut nr E4 av den 13 mars 2014 om övergångsperioden enligt artikel 95 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 152, 20.5.2014, s. 21).

5. 32017 D 0719(01): Beslut nr E5 av den 16 mars 2017 om praktiska bestämmelser för övergångsperioden när det gäller det informationsutbyte med elektroniska hjälpmedel som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 233, 19.7.2017, s. 3).
6. 32018 D 1004 (02): Beslut nr E6 av den 19 oktober 2017 om fastställande av när ett elektroniskt meddelande i rättslig bemärkelse anses vara levererat i systemet för elektroniskt utbyte av socialförsäkringsuppgifter (EESSI) (EUT C 355, 4.10.2018, s. 5).
7. 32020 D 0306 (01): Beslut nr E7 av den 27 juni 2019 om praktiska bestämmelser för samarbete och utbyte av uppgifter fram till dess att det elektroniska utbytet av socialförsäkringsuppgifter (EESSI) har genomförts fullt ut av medlemsstaterna (EUT C 73, 6.3.2020, s. 5).
8. 32024 D 06842: Beslut nr E8 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 14 mars 2024 om ett förfarande för ändring av uppgifter om de organ som definieras i artikel 1 i förordning (EG) nr 883/2004 och som anges i den elektroniska katalog som ingår som en del av EESSI (EUT C, C/2024/6842, 12.11.2024)
9. 32010 D 0424(04): Beslut nr F1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tolkningen av artikel 68 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 när det gäller prioritetsregler vid samtidig rätt till familjeförmåner (EUT C 106, 24.4.2010, s. 11).

10. 32016 D 0211(05): Beslut nr F2 av den 23 juni 2015 om utbyte av uppgifter mellan institutioner i syfte att bevilja familjeförmåner (EUT C 52, 11.2.2016, s. 11).
11. 32019 D 0626(01): Beslut nr F3 av den 19 december 2018 om tolkningen av artikel 68 i förordning (EG) nr 883/2004 avseende beräkningsmetoden tilläggsbelopp (EUT C 215, 26.6.2019, s. 2).
12. 32010 D 0424(05): Beslut nr H1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om ramar för övergången från rådets förordningar (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 till Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 samt om tillämpningen av beslut och rekommendationer av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT C 106, 24.4.2010, s. 13).
13. 32010 D 0608(02): Beslut nr H5 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 18 mars 2010 om samarbete för att förhindra bedrägerier och felaktigheter i samband med rådets förordning (EG) nr 883/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT C 149, 8.6.2010, s. 5).
14. 32011 D 0212(01): Beslut nr H6 av den 16 december 2010 om tillämpningen av vissa principer för sammanläggning av perioder enligt artikel 6 i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT C 45, 12.2.2011, s. 5).

15. 32021 D 0506 (01): Beslut nr H11 av den 9 december 2020 om förlängning av de tidsfrister som anges i artiklarna 67 och 70 i förordning (EG) nr 987/2009 samt i beslut nr S9 på grund av covid-19-pandemin (EUT C 170, 6.5.2021, s. 4).
16. 32022 D 0228 (01): Beslut nr H12 av den 19 oktober 2021 om den dag som ska gälla för fastställandet av de växelkurser som avses i artikel 90 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 93, 28.2.2022, s. 6).
17. 32022 D 0810(01): Beslut nr H13 av den 30 mars 2022 om sammansättning och arbetssätt för revisionskommittén inom administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystem (Text av betydelse för EES och för avtalet mellan EG och Schweiz) 2022/C 305/03 (EUT C 305, 10.8.2022, s. 4).
18. 32024 D 00594: Beslut nr H14 av den 21 juni 2023 om offentliggörandet av vägledningen om covid-19-pandemin, meddelandet om tolkningen av tillämpningen av avdelning II i förordning (EG) nr 883/2004 och artiklarna 67 och 70 i förordning (EG) nr 987/2009 under covid-19-pandemin, vägledningen om distansarbete som var tillämplig under perioden mellan den 1 juli 2022 och den 30 juni 2023 och vägledningen om distansarbete som är tillämplig från och med den 1 juli 2023 (EUT C/2024/594, 11.1.2024).
19. 32024 D 06845: Beslut nr H15 av den 27 juni 2024 om arbetssätt och sammansättning i tekniska kommissionen för informationsbehandling inom administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT C, C/2024/6845, 14.11.2024).

20. 32010 D 0424(07): Beslut nr P1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tolkningen av artiklarna 50.4, 58 och 87.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 när det gäller beviljande av invaliditetsförmåner, förmåner vid ålderdom och förmåner till efterlevande (EUT C 106, 24.4.2010, s. 21).
21. 32013 D 0927(01): Beslut nr R1 av den 20 juni 2013 om tolkningen av artikel 85 i förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 279, 27.9.2013, s. 11).
22. 32010 D 0424(08): Beslut nr S1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om det europeiska sjukförsäkringskortet (EUT C 106, 24.4.2010, s. 23).
23. 32010 D 0424(09): Beslut nr S2 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tekniska specifikationer för det europeiska sjukförsäkringskortet (EUT C 106, 24.4.2010, s. 26).
24. 32010 D 0424(10): Beslut nr S3 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om fastställande av de förmåner som omfattas av artiklarna 19.1 och 27.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 och artikel 25 A 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 106, 24.4.2010, s. 40).

25. 32010 D 0424(15): Beslut nr S5 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 2 oktober 2009 om tolkningen av begreppet vårdförmåner enligt definitionen i artikel 1 va i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 vid sjukdom eller moderskap i enlighet med artiklarna 17, 19, 20, 22, 24.1, 25, 26, 27.1, 27.3, 27.4, 27.5, 28, 34, 36.1 och 36.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 samt om beräkningen av de belopp som ska återbetalas enligt artiklarna 62, 63 och 64 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 (EUTC 106, 24.4.2010, s. 54).
26. 32010 D 0427(02): Beslut nr S6 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 22 december 2009 om registrering i bosättningsmedlemsstaten enligt artikel 24 i förordning (EG) nr 987/2009 och om sammanställning av de förteckningar som avses i artikel 64.4 i förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 107, 27.4.2010, s. 6.).
27. 32011 D 0906(01): Beslut nr S8 av den 15 juni 2011 om beviljande av proteser, betydande hjälpmedel och andra omfattande vårdförmåner enligt artikel 33 i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT C 262, 6.9.2011, s. 6).
28. 32014 D 0520(02): Beslut nr S10 av den 19 december 2013 om övergången från förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 till förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 och om tillämpningen av återbetalningsförfarandena (EUT C 152, 20.5.2014, s. 16).

29. 32021 D 0618(01): Beslut nr S11 av den 9 december 2020 om återbetalningsförfaranden vid tillämpningen av artiklarna 35 och 41 i förordning (EG) nr 883/2004 (EUT C 236, 18.6.2021, s. 4).
30. 32025 D 01598: Beslut nr S12 av den 16 oktober 2024 om ersättning för hälso- och sjukvård i samband med patienttransporter till en annan medlemsstat vid masskadesituationer efter en katastrof (EUT C 2025/1598, 13.3.2025).
31. 32010 D 0424(11): Beslut nr U1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om artikel 54.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 när det gäller höjda arbetslöshetsförmåner för familjemedlemmar (EUT C 106, 24.4.2010, s. 26).
32. 32010 D 0424(12): Beslut nr U2 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tillämpningsområdet för artikel 65.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 när det gäller rätt till förmåner vid arbetslöshet för helt arbetslösa personer, utom gränsarbetare, som under sin senaste anställningsperiod eller period med verksamhet som egenföretagare var bosatta inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga medlemsstatens (EUT C 106, 24.4.2010, s. 43).
33. 32010 D 0424(13): Beslut nr U3 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om innebörden av begreppet ”delvis arbetslös” när det gäller de arbetslösa personer som avses i artikel 65.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 (EUT C 106, 24.4.2010, s. 45).

34. 32012 D 0225(01): Beslut nr U4 av den 13 december 2011 om förfaranden för återbetalning enligt artikel 65.6 och 65.7 i förordning (EG) nr 883/2004 och artikel 70 i förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 57, 25.2.2012, s. 4).

A.3 RÄTTSAKTER SOM DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA SKA BEAKTA

1. 32018 H 0529(01): Rekommendation nr A1 av den 18 oktober 2017 om utfärdande av det intyg som avses i artikel 19.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 (EUT C 183, 29.5.2018, s. 5).
2. 32013 H 0927(01): Rekommendation nr H1 av den 19 juni 2013 om domen i Gottardo-målet, enligt vilken förmåner som föreskrivs för det egna landets medborgare i en bilateral konvention om social trygghet som slutits mellan en medlemsstat och ett tredjeland också ska beviljas arbetstagare som är medborgare i övriga medlemsstater (EUT C 279, 27.9.2013, s. 13).
3. 32019 H 0429(01): Rekommendation nr H2 av den 10 oktober 2018 om detaljer för äkthetsbevisning i de handlingar som en medlemsstats institution utfärdar för att intyga en persons ställning vid tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 (EUT C 147, 29.4.2019, s. 6).
4. 32012H0810(01) Rekommendation nr S1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 15 mars 2012 om de finansiella aspekterna av gränsöverskridande organdonationer från levande personer (EUT C 240, 10.8.2012, s. 3).

5. 32014 H 0218(01): Rekommendation nr S2 av den 22 oktober 2013 om rätten till vårdförmåner för försäkrade och deras familjemedlemmar vid vistelse i ett tredje land enligt en bilateral konvention mellan den behöriga medlemsstaten och tredjelandet (EUT C 46, 18.2.2014, s. 8).
6. 32010 H 0424(02): Rekommendation nr U1 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tillämplig lagstiftning för arbetslösa personer som förvärvsarbetar på deltid i en annan medlemsstat än bosättningsstaten (EUT C 106, 24.4.2010, s. 49).
7. 32010 H 0424(03): Rekommendation nr U2 av Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 12 juni 2009 om tillämpningen av artikel 64.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 när det gäller arbetslösa personer som följer sin make, maka eller partner som är anställd i en annan medlemsstat än den behöriga staten (EUT C 106, 24.4.2010, s. 51).

B. SKYDD AV KOMPLETTERANDE PENSIONSÄTTIGHETER

AKTER SOM DET HÄNVISAS TILL

1. 31998 L 0049: Rådets direktiv 98/49/EG av den 29 juni 1998 om skydd av kompletterande pensionsättigheter för anställda och egenföretagare som flyttar inom gemenskapen (EGT L 209, 25.7.1998, s. 46).

2. 32014 L 0050: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/50/EU av den 16 april 2014 om minimikrav för ökad rörlighet mellan medlemsstaterna för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter (EUT L 128, 30.4.2014, s. 1).

Bestämmelserna i detta direktiv ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassning:

Artikel 6.5: Hänvisningen till artikel 11 i direktiv 2003/41/EG ska inte tillämpas på Schweiz.

Schweiz ska vidta de åtgärder som avses i artikel 8 i direktiv 2014/50/EU senast den första dagen i den fjortionde månaden efter ikraftträdandet av ändringsprotokollet.

PROTOKOLL I

till bilaga II till avtalet

I. Arbetslöshetsförsäkring

Följande arrangemang ska tillämpas på arbetstagare som är medborgare i Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern till och med den 30 april 2011 och på arbetstagare som är medborgare i Bulgarien och Rumänien till och med den 31 maj 2016. Det ska tillämpas på arbetstagare som är medborgare i Republiken Kroatien till och med utgången av det sjunde året efter ikraftträdandet av protokollet angående Republiken Kroatiens deltagande.

1. Följande bestämmelser ska tillämpas när det gäller arbetslöshetsförsäkring för arbetstagare med uppehållstillstånd som gäller för mindre än ett år:
 - 1.1 Endast arbetstagare som har betalat avgift i Schweiz under den minimiperiod som krävs enligt den federala lagen om arbetslöshetsförsäkring och ersättning vid insolvens (*Loi fédérale sur l'assurance-chômage obligatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité – LACI*)¹, och som uppfyller övriga villkor för att få arbetslöshetsersättning, ska vara berättigade till sådan ersättning enligt de villkor som fastställs i lagen.

¹ För närvarande tolv månader.

- 1.2 En del av de avgifter som har betalats in för arbetstagare som inte har varit försäkrade tillräckligt länge för att vara berättigade till arbetslöshetsersättning i Schweiz enligt 1.1 ska överföras till arbetstagarnas ursprungsstater enligt bestämmelserna i 1.3 som bidrag till kostnaderna för ersättning som utbetalas till dessa arbetstagare vid hel arbetslöshet. De är därför inte berättigade till någon ersättning vid hel arbetslöshet i Schweiz. De är dock berättigade till ersättning vid svåra väderförhållanden och om arbetsgivaren blir insolvent. Ersättning vid hel arbetslöshet ska utbetalas av ursprungsstaten, under förutsättning att de berörda arbetstagarna står till arbetsmarknadens förfogande. De försäkringsperioder som har fullgjorts i Schweiz ska beaktas på samma sätt som om de hade fullgjorts i ursprungsstaten.
- 1.3 Den del av de avgifter som har betalats in för arbetstagarna enligt 1.2 ska återbetalas varje år i enlighet med följande bestämmelser:
- a) Dessa arbetstagares totala inbetalningar ska beräknas per land på basis av antalet sysselsatta arbetstagare per år och genomsnittet av de inbetalningar som görs varje år för varje arbetstagare (arbetstagarens och arbetsgivarens inbetalningar).
 - b) Av det belopp som beräknas på detta sätt ska en del, motsvarande arbetslöshetsersättningens procentandel av alla de ersättningar som nämns i 1.2, överföras till ursprungsstaten, och en del ska innehållas av Schweiz som reserv för senare utbetalningar av förmåner¹.

¹ Överförda intjänade rättigheter för arbetstagare som kommer att göra anspråk på sin rätt till arbetslöshetsersättning i Schweiz efter att ha gjort inbetalningar under minst tolv månader – vid flera vistelser – inom loppet av två år.

- c) Schweiz ska varje år göra en sammanställning av överföringarna. Om ursprungsstaterna så önskar, ska Schweiz ange beräkningsunderlaget och storleken på de överförda beloppen. Ursprungsstaterna ska varje år meddela Schweiz antalet mottagare av arbetslöshetsersättning enligt 1.2.

- 2. Om någon medlemsstat som omfattas av detta arrangemang har svårigheter efter perioden på sju år med överföringssystemet eller Schweiz har svårigheter med totaliseringssystemet, kan en av de avtalsslutande parterna föra saken till gemensamma kommittén.

II. Handikappbidrag

Handikappbidrag enligt den schweiziska federala lagen om invaliditetsförsäkring av den 19 juni 1959 och enligt den federala lagen om ålders- och efterlevandepension av den 20 december 1946, ändrad den 8 oktober 1999, ska betalas ut enbart om den berörda personen är bosatt i Schweiz.

III. Tillämpning av förordning (EG) nr 883/2004 på utökade intjänade förmåner

Schweiz ska tillämpa förordning (EG) nr 883/2004 på det förlängda systemet enligt den federala lagen om fri övergång inom företagsbaserade system för ålders-, efterlevande- och invaliditetspensioner av den 17 december 1993 senast den första dagen i den fyrtionionde månaden efter ikraftträdandet av ändringsprotokollet.

PROTOKOLL II

till bilaga II till avtalet

SOM BEAKTAR att det i artikel 33 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (nedan kallat *utträdesavtalet*) fastställs att avdelning III del två i utträdesavtalet ska tillämpas på medborgare i Island, Furstendömet Liechtenstein, Kungariket Norge och Schweiziska edsförbundet, förutsatt att dessa länder ingått och tillämpar motsvarande avtal med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, tillämpliga på unionsmedborgare, samt de avtal med Europeiska unionen som är tillämpliga på Förenade kungarikets medborgare,

Som BEAKTAR att det i artikel 26b i avtalet mellan Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland och Schweiziska edsförbundet om medborgerliga rättigheter efter Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen och avtalet om fri rörlighet för personer anges att bestämmelserna i del III i det avtalet ska tillämpas på unionsmedborgare, förutsatt att unionen har ingått och tillämpar motsvarande avtal med Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland som är tillämpliga på schweiziska medborgare, samt med Schweiz som är tillämpliga på medborgare i Förenade kungariket.

Som ERKÄNNER att det är nödvändigt att tillhandahålla ömsesidigt skydd av socialförsäkringsrättigheter för medborgare i Förenade kungariket samt deras familjemedlemmar och efterlevande som vid övergångsperiodens utgång befinner sig eller har varit i en gränsöverskridande situation som berör en eller flera av de avtalsslutande parterna i avtalet om fri rörlighet för personer och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samtidigt.

ARTIKEL 1

Definitioner och hänvisningar

1. Vid tillämpningen av detta protokoll gäller följande definitioner:
 - a) *utträdesavtal*: avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen¹.
 - b) *avtalet om medborgerliga rättigheter*: avtalet mellan Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och Schweiziska edsförbundet om medborgerliga rättigheter till följd av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen och avtalet om fri rörlighet för personer.
 - c) *stater som omfattas*: unionens medlemsstater och Schweiz.
 - d) *övergångsperiod*: den övergångsperiod som avses i artikel 126 i utträdesavtalet.
 - e) Definitionerna i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004² och i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009³.

¹ EUT L 29, 31.1.2020, s. 7.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1, i dess rättade lydelse enligt EUT L 200, 7.6.2004, s. 1).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).

2. Vid tillämpningen av detta protokoll ska alla hänvisningar i unionsrättsliga bestämmelser som gjorts tillämpliga genom detta protokoll till medlemsstaterna och medlemsstaternas behöriga myndigheter förstås så att de inbegriper Förenade kungariket och dess behöriga myndigheter.

ARTIKEL 2

Personer som omfattas

1. Detta protokoll ska tillämpas på följande personer:
 - a) Medborgare i Förenade kungariket som är underställda lagstiftningen i någon av de stater som omfattas vid övergångsperiodens slut, samt deras familjemedlemmar och efterlevande.
 - b) Medborgare i Förenade kungariket som är bosatta i en av de stater som omfattas och är underställda Förenade kungarikets lagstiftning vid övergångsperiodens slut, samt deras familjemedlemmar och efterlevande.
 - c) Personer som inte omfattas av led a eller b, men som är medborgare i Förenade kungariket och utövar verksamhet som anställda eller egenföretagare i en eller flera stater som omfattas vid övergångsperiodens slut och som är underställda Förenade kungarikets lagstiftning i enlighet med avdelning II i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004, samt deras familjemedlemmar och efterlevande.
 - d) Statslösa och flyktingar, som är bosatta i en av de stater som omfattas eller i Förenade kungariket och som befinner sig i någon av de situationer som beskrivs i leden a–c samt deras familjemedlemmar och efterlevande.

2. De personer som avses i punkt 1 ska omfattas så länge de utan avbrott befinner sig i någon av de situationer som avses i den punkten och som samtidigt involverar en av de berörda staterna och Förenade kungariket.
3. Detta protokoll ska också tillämpas på medborgare i Förenade kungariket som inte, eller inte längre, befinner sig i någon av de situationer som anges i punkt 1 i denna artikel, men som omfattas av artikel 10 i utträdesavtalet eller artikel 10 i avtalet om medborgerliga rättigheter, samt deras familjemedlemmar och efterlevande.
4. De personer som avses i punkt 3 ska omfattas så länge de fortsätter att ha uppehållsrätt i någon av de stater som omfattas av artikel 13 i utträdesavtalet eller artikel 12 i avtalet om medborgerliga rättigheter, eller rätt att arbeta i den stat där de arbetar enligt artikel 24 eller 25 i utträdesavtalet eller artikel 20 i avtalet om medborgerliga rättigheter.
5. När denna artikel hänvisar till familjemedlemmar och efterlevande ska dessa omfattas av detta protokoll endast i den mån de härleder rättigheter och skyldigheter i den egenskapen enligt förordning (EG) nr 883/2004.

ARTIKEL 3

Regler om samordning av de sociala trygghetssystemen

1. De regler och mål som anges i artikel 8 i avtalet och i denna bilaga, förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009, ska tillämpas på personer som omfattas av detta protokoll.

2. De stater som omfattas ska vederbörligen beakta de beslut och rekommendationer från den administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen, knuten till Europeiska kommissionen och inrättad genom förordning (EG) nr 883/2004 (*administrativa kommissionen*), vilka förtecknas i avsnitt A i denna bilaga.

ARTIKEL 4

Särskilda situationer som omfattas

1. Följande regler gäller i nedanstående situationer, och i den utsträckning som anges i denna artikel, när det gäller personer som inte omfattas, eller inte längre omfattas, av artikel 2:

- a) Detta protokoll ska vara tillämpligt på medborgare i Förenade kungariket, samt statslösa och flyktingar bosatta i Förenade kungariket som var underställda lagstiftningen i någon av de stater som omfattas före övergångsperiodens utgång, samt deras familjemedlemmar och efterlevande, när det gäller återopande av och sammanläggning av perioder av försäkring, anställning, verksamhet som egenföretagare eller bosättning, inbegripet rättigheter och skyldigheter som grundar sig på sådana perioder i enlighet med förordning (EG) nr 883/2004. Vid sammanläggning av perioder ska perioder som fullgjorts både före och efter övergångsperiodens utgång beaktas i enlighet med förordning (EG) nr 883/2004.

- b) Bestämmelserna i artiklarna 20 och 27 i förordning (EG) nr 883/2004 ska fortsätta att tillämpas på medborgare i Förenade kungariket, samt statslösa och flyktingar bosatta i Förenade kungariket, som före övergångsperiodens utgång hade sökt tillstånd för en planerad hälso- och sjukvårdsbehandling i enlighet med förordning (EG) nr 883/2004, fram till dess att behandlingen upphör. Motsvarande förfaranden för återbetalning ska också tillämpas även efter det att behandlingen upphört. Sådana personer och deras medföljande ska ha rätt att resa in i och ut ur behandlingsstaten, i enlighet med tillämpliga delar av artikel 14 i utträdesavtalet och tillämpliga delar av artikel 13 i avtalet om medborgerliga rättigheter.
- c) Bestämmelserna i artiklarna 19 och 27 i förordning (EG) nr 883/2004 ska fortsätta att tillämpas på medborgare i Förenade kungariket, samt statslösa och flyktingar bosatta i Förenade kungariket, som omfattas av förordning (EG) nr 883/2004 och som vid övergångsperiodens slut vistas i en av de stater som omfattas eller i Förenade kungariket, fram till dess att vistelsen upphör. Motsvarande förfaranden för återbetalning ska också tillämpas även efter det att vistelsen eller behandlingen upphört.
- d) Bestämmelserna i artiklarna 67, 68 och 69 i förordning (EG) nr 883/2004 ska, så länge villkoren är uppfyllda, fortsätta att tillämpas på beviljande av familjeförmåner till vilka rätt förelåg vid övergångsperiodens slut för medborgare i Förenade kungariket, samt statslösa och flyktingar bosatta i Förenade kungariket, som är underställda lagstiftningen i Förenade kungariket och som har familjemedlemmar som vid övergångsperiodens slut är bosatta i en av de stater som omfattas.
- e) I de situationer som avses i led d i denna punkt ska förordning (EG) nr 883/2004 och motsvarande bestämmelser i förordning (EG) nr 987/2009 fortsätta att tillämpas på personer som vid övergångsperiodens slut åtnjuter rättigheter i egenskap av familjemedlemmar enligt förordning (EG) nr 883/2004, såsom en härledd rätt till vårdförmåner vid sjukdom, så länge villkoren är uppfyllda.

2. Bestämmelserna i avdelning III kapitel 1 i förordning (EG) nr 883/2004 ska när det gäller förmåner vid sjukdom tillämpas på personer som åtnjuter förmåner enligt punkt 1 a i denna artikel.

Denna punkt ska i tillämpliga delar gälla familjeförmåner grundade på artiklarna 67, 68 och 69 i förordning (EG) nr 883/2004.

ARTIKEL 5

Ersättning, återkrav och avräkning

Bestämmelserna i förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 i fråga om ersättning, återkrav och avräkning ska fortsätta att vara tillämpliga vid händelser som rör personer som inte omfattas av artikel 2, under förutsättning att de

- a) inträffade före övergångsperiodens utgång, eller
- b) inträffar efter övergångsperiodens slut och rör personer som omfattades av artikel 2 eller 4 när händelsen inträffade.

ARTIKEL 6

Rättslig utveckling och anpassning

1. Utan att det hindrar tillämpningen av punkt 3 ska de hänvisningar som görs i detta protokoll till förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 eller bestämmelserna i dessa förstås som hänvisningar till de rättsakter eller bestämmelser som införlivats i avtalet, i den lydelse som är tillämplig på övergångsperiodens sista dag.
2. Om förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 ändras eller ersätts efter övergångsperiodens utgång, ska hänvisningar till de förordningarna i detta protokoll förstås som hänvisningar till dessa förordningar i ändrad eller ersatt lydelse, i enlighet med de akter som förtecknas i del II i bilaga I till utträdesavtalet, vad gäller unionen, och i del II i bilaga I till avtalet om medborgerliga rättigheter, vad gäller Schweiz.
3. Förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 ska vid tillämpningen av detta protokoll anses omfatta de anpassningar som förtecknas i del III i bilaga I till utträdesavtalet, vad gäller unionen, och del III i bilaga I till avtalet om medborgerliga rättigheter, vad gäller Schweiz.
4. Vid tillämpningen av detta protokoll ska de ändringar och anpassningar som avses i punkterna 2 och 3 få verkan dagen efter den dag då motsvarande ändringar och anpassningar av bilaga I till utträdesavtalet eller bilaga I till avtalet om medborgerliga rättigheter får verkan, beroende på vilket som inträffar sist.”

ÖMSESIDIGT ERKÄNNANDE AV YRKESKVALIFIKATIONER

Ändringar av bilaga III till avtalet

Bilaga III till avtalet ska ersättas med följande:

”BILAGA III

ÖMSESIDIGT ERKÄNNANDE AV YRKESKVALIFIKATIONER

(Examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis)

AVSNITT 1

INLEDNING

Vid tillämpningen av artiklarna 2–9 i avtalet ska de unionsrättsakter som listas i avsnitt 2 i denna bilaga tillämpas med förbehåll för den princip om dynamisk samordning som avses i artikel 5 i det institutionella protokollet till detta avtal samt med förbehåll för de undantag som listas i punkt 7 i den artikeln.

Om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar ska de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i de unionsrättsakter som införlivas i denna bilaga för unionens medlemsstater anses gälla Schweiz. Detta ska tillämpas med full respekt för det institutionella protokollet till detta avtal.

Utan att detta påverkar artikel 16 i det institutionella protokollet till detta avtal, och om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar, ska bestämmelserna i de akter som listas i avsnitt 2 som kräver att medlemsstaterna tillhandahåller information till andra medlemsstater eller till kommissionen gälla Schweiz. När denna information gäller övervakning eller tillämpning ska Schweiz förmedla denna information via gemensamma kommittén.

AVSNITT 2

AKTER SOM DET HÄNVISAS TILL

1. 32005 L 0036: Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer. (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22),

i dess ändrade lydelse enligt
 - Rådets direktiv 2006/100/EG av den 20 november 2006 om anpassning av vissa direktiv när det gäller fri rörlighet för personer, med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning (EUT L 363, 20.12.2006, s. 141),

- Kommissionens förordning (EU) nr 213/2011 av den 3 mars 2011 om ändring av bilagorna II och V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 59, 4.3.2011, s. 4),
- Meddelande från kommissionen – Anmälan av de yrkessammanslutningar eller yrkesorganisationer som förtecknas i bilaga I till direktiv 2005/36/EG och som uppfyller villkoren i artikel 3.2 (EUT C 111, 15.5.2009, s. 1),
- Meddelande från kommissionen – Anmälan av de yrkessammanslutningar eller yrkesorganisationer som förtecknas i bilaga I till direktiv 2005/36/EG och som uppfyller villkoren i artikel 3.2 (EUT C 182, 23.6.2011, s. 1),
- Akt om villkoren för Republiken Kroatians anslutning och om anpassning av fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 112, 24.4.2012, s. 10),
- Rådets direktiv 2013/25/EU av den 13 maj 2013 om anpassning av vissa direktiv när det gäller etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster med anledning av Republiken Kroatians anslutning (EUT L 158, 10.6.2013, s. 368),
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013 om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (EUT L 354, 28.12.2013, s. 132),

- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2016/790 av den 13 januari 2016 om ändring av bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller benämningar på examensbevis och utbildningar (EUT L 134, 24.5.2016, s. 135),
- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2017/2113 av den 11 september 2017 om ändring av bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller benämningar på examensbevis och utbildningar (EUT L 317, 1.12.2017, s. 119),
- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2019/608 av den 16 januari 2019 om ändring av bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller benämningar på examensbevis och utbildningar (EUT L 104, 15.4.2019, s. 1),
- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2020/548 av den 23 januari 2020 om ändring av bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller benämningar på examensbevis och utbildningar (EUT L 131, 24.4.2020, s. 1),
- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2021/2183 av den 25 augusti 2021 om ändring av bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller benämningar på examensbevis och utbildningar (EUT L 444, 10.12.2021, s. 16),
- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2023/2383 av den 23 maj 2023 om ändring och rättelse av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller benämningar på examensbevis och utbildningar (EUT L 2383, 9.10.2023, s. 1),

- Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2024/782 av den 4 mars 2024 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller minimikraven för utbildning för yrkena sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare och apotekare (EUT L 2024/782, 31.5.2024),
- Kommissionens delegerade beslut (EU) 2024/1395 av den 5 mars 2024 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG vad gäller bevis på formella kvalifikationer och benämningar på utbildningar (EUT L 2024/1395, 31.5.2024).

rättat genom:

- Rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 93, 4.4.2008, s. 28),
- Rättelse till rådets direktiv 2006/100/EG av den 20 november 2006 om anpassning av vissa direktiv när det gäller fri rörlighet för personer, med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning (EUT L 177, 8.7.2015, s. 60).

Bestämmelserna i detta direktiv ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

a) Följande ska läggas till i punkt 5.1.1 i bilaga V till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Schweiz	Eidgenössisches Arztdiplom Diplôme fédéral de médecin Diploma federale di medico	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l’intérieur Dipartimento federale dell’interno		1.6.2002”

b) Följande ska läggas till i punkt 5.1.2 i bilaga V till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
Schweiz	Diplom als Facharzt Diplôme de médecin spécialiste Diploma di medico specialista	Eidgenössisches Departement des Innern und Verbindung der Schweizer Ärztinnen und Ärzte (FMH) / Schweizerische Institut für ärztliche Weiter- und Fortbildung (SIWF) Département fédéral de l’intérieur et Fédération des médecins suisses (FMH) / Institut suisse pour la formation médicale postgraduée et continue (ISFM) Dipartimento federale dell’interno e Federazione dei medici svizzeri (FMH) / Istituto svizzero per la formazione medica (ISFM)	1.6.2002”

- c) Följande ska läggas till i punkt 5.1.3 i bilaga V till direktivet:

Land	Titel
Anestesi och intensivvård Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Anästhesiologie Anesthésiologie Anestesiologia

Land	Titel
Kirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Chirurgie Chirurgie Chirurgia

Land	Titel
Neurokirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Neurochirurgie Neurochirurgie Neurochirurgia

Land	Titel
Obstetrik och gynekologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Gynäkologie und Geburtshilfe Gynécologie et obstétrique Ginecologia e ostetricia

Land	Titel
Internmedicin Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Allgemeine Innere Medizin Médecine interne générale Medicina interna generale

Land	Titel
Ögonsjukdomar (oftalmologi) Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Ophthalmologie Ophtalmologie Oftalmologia

Land	Titel
Öron-, näs- och halssjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Oto-Rhino-Laryngologie Oto-rhino-laryngologie Otorinolaringoiatria

Land	Titel
Barn- och ungdomsmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Kinder- und Jugendmedizin Pédiatrie Pediatria

Land	Titel
Lungsjukdomar (pneumologi) Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Pneumologie Pneumologie Pneumologia

Land	Titel
Urologi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Urologie Urologie Urologia

Land	Titel
Ortopedi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Orthopädische Chirurgie und Traumatologie des Bewegungsapparates Chirurgie orthopédique et traumatologie de l'appareil locomoteur Chirurgia ortopedica e traumatologia dell'apparato locomotore

Land	Titel
Klinisk patologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Pathologie Pathologie Patologia

Land	Titel
Neurologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Neurologie Neurologie Neurologia

Land	Titel
Psykiatri Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Psychiatrie und Psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie Psichiatria e psicoterapia

Land	Titel
Medicinsk radiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Radiologie Radiologie Radiologia

Land	Titel
Onkologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Radio-Onkologie/Strahlentherapie Radio-oncologie/radiothérapie Radio-oncologia/radioterapia

Land	Titel
Plastikkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Plastische, Rekonstruktive und Ästhetische Chirurgie Chirurgie plastique, reconstructive et esthétique Chirurgia plastica, ricostruttiva ed estetica

Land	Titel
Thoraxkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Thoraxchirurgie ¹ Chirurgie thoracique Chirurgia toracica

Land	Titel
Hjärtkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Herz- und thorakale Gefässchirurgie Chirurgie cardiaque et vasculaire thoracique Chirurgia del cuore e dei vasi toracici

¹ Utbildningsprogrammet av den 1 januari 2015 ackrediterades den 31 augusti 2018. Innehavare av motsvarande specialisering utfärdad före ackrediteringsdagen får ett nytt bevis på formella kvalifikationer som specialistläkare utan ytterligare krav med utfärdandedatum.

Land	Titel
Kärlkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Gefässchirurgie ¹ Chirurgie vasculaire Chirurgia vascolare

Land	Titel
Barn- och ungdomskirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Kinderchirurgie Chirurgie pédiatrique Chirurgia pediatrica

Land	Titel
Kardiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Kardiologie Cardiologie Cardiologia

Land	Titel
Medicinsk gastroenterologi och hepatologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Gastroenterologie Gastroentérologie Gastroenterologia

¹ Utbildningsprogrammet av den 1 januari 2015 ackrediterades den 31 augusti 2018. Innehavare av motsvarande specialisering utfärdad före ackrediteringsdagen får ett nytt bevis på formella kvalifikationer som specialistläkare utan ytterligare krav med utfärdandedatum.

Land	Titel
Reumatologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Rheumatologie Rhumatologie Reumatologia

Land	Titel
Hematologi Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Hämatologie Hématologie Ematologia

Land	Titel
Endokrinologi Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Endokrinologie/Diabetologie Endocrinologie/diabétologie Endocrinologia/diabetologia

Land	Titel
Rehabiliteringsmedicin Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Physikalische Medizin und Rehabilitation Médecine physique et réadaptation Medicina fisica e riabilitazione

Land	Titel
Hud- och könssjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Dermatologie und Venerologie Dermatologie et vénéréologie Dermatologia e venereologia

Land	Titel
Tropikmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Tropen- und Reisemedizin Médecine tropicale et médecine des voyages Medicina tropicale e medicina di viaggio

Land	Titel
Barnpsykiatri Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Kinder - und Jugendpsychiatrie und –psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie d'enfants et d'adolescents Psichiatria e psicoterapia infantile e dell'adolescenza

Land	Titel
Medicinska njursjukdomar (nefrologi) Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Nephrologie Néphrologie Nefrologia

Land	Titel
Infektionssjukdomar Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Infektiologie Infectiologie Malattie infettive

Land	Titel
Samhällsmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Prävention und Gesundheitswesen Prévention et santé publique Prevenzione e salute pubblica

Land	Titel
Klinisk farmakologi Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Klinische Pharmakologie und Toxikologie Pharmacologie et toxicologie cliniques Farmacologia e tossicologia clinica

Land	Titel
Yrkes- och miljömedicin Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Arbeitsmedizin Médecine du travail Medicina del lavoro

Land	Titel
Allergisjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år	
Schweiz	Allergologie und klinische Immunologie Allergologie et immunologie clinique Allergologia e immunologia clinica

Land	Titel
Nukleärmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Nuklearmedizin Médecine nucléaire Medicina nucleare

Land	Benämning
Tand-, mun-, käk- och ansiktskirurgi (grundutbildning för läkare och tandläkare) Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie Chirurgie orale et maxillo-faciale Chirurgia oro-maxillo-facciale

Land	Titel
Medicinsk onkologi Utbildningens minimilängd: 5 år	
Schweiz	Medizinische Onkologie Oncologie médicale Oncologia medica

Land	Titel
Medicinsk genetik Utbildningens minimilängd: 4 år	
Schweiz	Medizinische Genetik Génétique médicale Genetica medica"

d) Följande ska läggas till i punkt 5.1.4 i bilaga V till direktivet:

"Land	Benämning på examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Schweiz	Diplom als praktischer Arzt/praktische Ärztin	Praktischer Arzt/Praktische Ärztin	1.6.2002"
	Diplôme de médecin praticien	Médecin praticien	
	Diploma di medico generico	Medico generico	

e) Följande ska läggas till i punkt 5.2.2 i bilaga V till direktivet:

"Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Schweiz	1. Diplomierte Pflegefachfrau, diplomierter Pflegefachmann	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen	Pflegefachfrau / Pflegefachmann	1 juni 2002
	Infirmière diplômée et infirmier diplômé	Ecoles qui proposent des filières de formation reconnues par l' État	Infirmière, infirmier	
	Infermiera diplomata e infermiere diplomato	Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Infermiera, infermiere	

"Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
	2. Bachelor of Science in nursing	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Ecoles qui proposent des filières de formation reconnues par l' État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau / Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	30 september 2011
	3. Diplomierte Pflegefachfrau HF, diplomierter Pflegefachmann HF Infirmière diplômée ES, infirmier diplômé ES Infermiera diplomata SSS, infermiere diplomato SSS	Höhere Fachschulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles supérieures qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole specializzate superiori che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau / Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	1.6.2002"

- f) Följande ska läggas till i punkt 5.3.2 i bilaga V till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Schweiz	Eidgenössisches Zahnarztdiplom Diplôme fédéral de médecin-dentiste Diploma federale di medico-dentista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l’intérieur Dipartimento federale dell’interno		Zahnarzt Médecin-dentiste Medico-dentista	1.6.2002”

- g) Följande ska läggas till i punkt 5.3.3 i bilaga V till direktivet:

”Ortodonti			
Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
Schweiz	Diplom für Kieferorthopädie Diplôme fédéral d’orthodontiste Diploma di ortodontista	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft (SSO) / Büro für zahnmedizinische Weiterbildung (BZW) Département fédéral de l’intérieur et Société suisse d’odonto-stomatologie (SSO) / Bureau pour la formation postgrade en médecine dentaire (BZW) Dipartimento federale dell’interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia (SSO) / Ufficio per la formazione post-laurea in odontoiatria (BZW)	1 juni 2002

Munkirurgi			
Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
Schweiz	Diplom für Oralchirurgie Diplôme fédéral de chirurgie orale Diploma di chirurgia orale	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft (SSO) / Büro für zahnmedizinische Weiterbildung (BZW) Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie (SSO) / Bureau pour la formation postgrade en médecine dentaire (BZW) Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia (SSO) / Ufficio per la formazione post-laurea in odontoiatria (BZW)	30.4.2004"

h) Följande ska läggas till i punkt 5.4.2 i bilaga V till direktivet:

"Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Schweiz	Eidgenössisches Tierarztdiplom Diplôme fédéral de vétérinaire Diploma federale di veterinario	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		1.6.2002"

- i) Följande ska läggas till i punkt 5.5.2 i bilaga V till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Schweiz	1. Diplomierte Hebamme Sage-femme diplômée Levatrice diplomata	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	1 juni 2002
	2. [Bachelor of Science [Name of the UAS] in Midwifery] ’Bachelor of Science HES-SO de Sage-femme’ (Bachelor of Science HES-SO in Midwifery) ’Bachelor of Science BFH Hebamme’ (Bachelor of Science BFH in Midwifery) ’Bachelor of Science ZFH Hebamme’ (Bachelor of Science ZHAW in Midwifery)	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	1.6.2002”

- j) Följande ska läggas till i punkt 5.6.2 i bilaga V till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Schweiz	Eidgenössisches Apothekerdiplom Diplôme fédéral de pharmacien Diploma federale di farmacista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l’intérieur Dipartimento federale dell’interno		1.6.2002”

- k) Följande ska läggas till i punkt 5.7.1 i bilaga V till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenslåsår
Schweiz	Master of Science in Architecture - Diploma di architetto (Arch. Dipl. USI)	Accademia di Architettura dell’Università della Svizzera Italiana		2002–2003
	Master of Arts BFH / HES-SO en architecture, Master of Arts BFH / HES-SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES-SO) together with Berner Fachhochschule (BFH)		2007–2008
	Master of Arts BFH / HES-SO in Architektur, Master of Arts BFH / HES-SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES-SO) together with Berner Fachhochschule (BFH)		2007–2008
	Master of Arts FHNW in Architektur	Fachhochschule Nordwestschweiz FHNW		2007–2008

”Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenslåsår
	Master of Arts FHZ in Architektur	Fachhochschule Zentralschweiz (FHZ)		2007–2008
	Master of Arts ZFH in Architektur	Zürcher Fachhochschule (ZFH), Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften (ZHAW), Departement Architektur, Gestaltung und Bauingenieurwesen		2007–2008
	Master of Science MSc in Architecture, Architecte (arch. Dipl). EPF)	Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne		2007–2008
	Master of Science ETH in Architektur, MSc ETH Arch	Eidgenössische Technische Hochschule Zurich		2007–2008”

1) Följande ska läggas till i bilaga VI till direktivet:

”Land	Benämning på examensbeviset	Referenslåsår
Schweiz	1. Diploma di Architetto	1996–1997
	2. Master of Arts/Science in Architecture - Diploma di Architetto	2000–2001
	3. Dipl. Arch. ETH, arch. dipl. EPF, arch. dipl. PF	2004–2005
	4. Architecte diplômé EAUG	2004–2005
	5. Architekt REG A Architecte REG A Architetto REG A	2004–2005”

2. 31977 L 0249: Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17),

i dess ändrade lydelse enligt

- 1 1979 H: Anslutningsakten för Grekland (EGT L 291, 19.11.1979, s. 91),
- 1 1985 I: Handlingar om Konungariket Spaniens och Portugisiska republikens anslutning till Europeiska gemenskaperna – Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 23),
- Europeiska unionens råds beslut 95/1/EG, Euratom, EKSG av den 1 januari 1995 om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen (EGT L 1, 1.1.1995, s. 1),
- 1 2003 T: Akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen av den 16 april 2003 (EUT L 236, 23.9.2003, s. 33),
- 32006 L 0100: Rådets direktiv 2006/100/EG av den 20 november 2006 om anpassning av vissa direktiv när det gäller fri rörlighet för personer, med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning (EUT L 363, 20.12.2006, s. 141),

- 32013 L 0025: Rådets direktiv 2013/25/EU av den 13 maj 2013 om anpassning av vissa direktiv när det gäller etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster med anledning av Republiken Kroatiens anslutning. (EUT L 158, 10.6.2013, s. 368).

Inom ramen för detta avtal ska direktiv 77/249/EEG anpassas på följande sätt:

I artikel 1.2 ska följande text läggas till:

”Schweiz:

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat

Avvocato”

3. 31998 L 0005: Europaparlamentets och Rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles (EGT L 77, 14.3.1998, s. 36), i dess ändrade lydelse enligt
 - 1 2003 T: Akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen av den 16 april 2003 (EUT L 236, 23.9.2003, s. 33),

- 32006 L 0100: Rådets direktiv 2006/100/EG av den 20 november 2006 om anpassning av vissa direktiv när det gäller fri rörlighet för personer, med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning (EUT L 363, 20.12.2006, s. 141),
- 32013 L 0025: Rådets direktiv 2013/25/EU av den 13 maj 2013 om anpassning av vissa direktiv när det gäller etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster med anledning av Republiken Kroatens anslutning (EUT L 158, 10.6.2013, s. 368).

Inom ramen för detta avtal ska direktiv 98/5/EG anpassas på följande sätt:

I artikel 1.2 a ska följande text läggas till:

”Schweiz:

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat

Avvocato”

4. 31974 L 0556: Rådets direktiv 74/556/EEG av den 4 juni 1974 med detaljbestämmelser om övergångsåtgärder för olika former av verksamhet inom handel med och distribution av giftiga ämnen och verksamhet som medför yrkesmässig användning av dessa produkter inklusive verksamhet som agent (EGT L 307, 18.11.1974, s. 1).

5. 319s74 L 0557: Rådets direktiv 74/557/EEG av den 4 juni 1974 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare och agent inom handel med och distribution av giftiga ämnen (EGT L 307, 18.11.1974, s. 5), i dess ändrade lydelse enligt
- Europeiska unionens råds beslut 95/1/EG, Euratom, EKSG av den 1 januari 1995 om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen (EGT L 1, 1.1.1995, s. 1),
 - 1 2003 T: Akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen av den 16 april 2003 (EUT L 236, 23.9.2003, s. 33),
 - 32006 L 0101: Rådets direktiv 2006/0101/EG av den 20 november 2006 om anpassning av direktiven 73/239/EEG, 74/557/EEG och 2002/83/EG rörande friheten att tillhandahålla tjänster, med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning (EUT L 363, 20.12.2006, s. 238),
 - 32013 L 0025: Rådets direktiv 2013/25/EU av den 13 maj 2013 om anpassning av vissa direktiv när det gäller etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster med anledning av Republiken Kroatens anslutning (EUT L 158, 10.6.2013, s. 368).

Inom ramen för detta avtal ska direktiv 74/557/EEG anpassas på följande sätt:

I Schweiz:

Alla produkter och giftiga ämnen som anges i den federala lagen av den 15 december 2000 om skydd mot farliga ämnen och beredningar (lagsamling 813.1) och särskilt de i förordningen om giftiga ämnen (lagsamling 813) och förordningen om miljögifter (lagsamling 814.812.31, 814.812.32 och 814.812.33).

6. 31986 L 0653: Rådets direktiv 86/653/EEG av den 18 december 1986 om samordning av medlemsstaternas lagar rörande självständiga handelsagenter (EGT L 382, 31.12.1986, s. 17).
7. 32015 R 0983: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/983 av den 24 juni 2015 om förfarandet för utfärdande av det europeiska yrkeskortet och tillämpningen av varningsmekanismen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG (EUT L 159, 25.6.2015, s. 27).
8. 32018 L 0958: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/958 av den 28 juni 2018 om proportionalitetsprövning före antagandet av ny reglering av yrken (EUT L 173, 9.7.2018, s. 25)
9. 32019 R 0907: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/907 av den 14 mars 2019 om inrättande av ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer i enlighet med artikel 49b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 145, 4.6.2019, s. 7).

10. 32023 D 0423: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2023/423 av den 24 februari 2023 om ett pilotprojekt för genomförande av bestämmelser om administrativt samarbete avseende reglerade yrken i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG och (EU) 2018/958 med hjälp av informationssystemet för den inre marknaden och för integrering av databasen över reglerade yrken i det systemet (EUT L 61, 27.2.2023, s. 62).
11. 32012 R 1024: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt
 - 32013 L 0055: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013 (EUT L 354, 28.12.2013, s. 132),
 - 32014 L 0060: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU av den 15 maj 2014 (EUT L 159, 28.5.2014, s. 1), i dess rättade lydelse enligt EUT L 147, 12.6.2015, s. 24
 - 32014 L 0067: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11),
 - 32016 R 1191: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1191 av den 6 juli 2016 (EUT L 200, 26.7.2016, s. 1),
 - 32016 R 1628: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1628 av den 14 september 2016 (EUT L 252, 16.9.2016, s. 53), i dess rättade lydelse enligt EUT L 231, 6.9.2019, s. 29,

- 32018 R 1724: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1),
- 32020 L 1057: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1057 av den 15 juli 2020 (EUT L 249, 31.7.2020, s. 49),
- 32020 R 1055: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1055 av den 15 juli 2020 (EUT L 249, 31.7.2020, s. 17).

Schweiz ska använda informationssystemet för den inre marknaden (IMI) som ett tredjeland för utbyte av information, inbegripet personuppgifter, och aktörer inom informationssystemet för den inre marknaden ska genomföra förfaranden för administrativt samarbete när det är tillämpligt inom ramen för detta avtal.

För tillämpningen av detta avtal ser kommissionen det fortsatt som att Schweiz tillhandahåller en adekvat skyddsnivå för personuppgifter enligt artikel 23.1 c i förordning (EU) nr 1024/2012 så länge beslut 2000/518/EG¹ gäller.

Schweiz ska använda IMI-systemet för att genomföra de förfaranden för administrativt samarbete som anges i artiklarna 4a–4e, 8, 21a, 50, 56 och 56a i direktiv 2005/36/EG, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 2013/55/EU, i enlighet med de principer och metoder som beskrivs i dessa artiklar.

¹ Kommissionens beslut av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd av personuppgifter i Schweiz, inbegripet senare ändringar.

Bestämmelserna i förordning (EU) nr 1024/2012 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 5 första meningen ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- b) Artikel 8.1 e ska inte gälla Schweiz.
- c) I artikel 9.5 ska, med avseende på Schweiz, ordet ”unionsrätten” ersättas med orden ”unionsrätten såsom den införlivats i detta avtal”.
- d) I artikel 10.1, med avseende på Schweiz, ska orden ”i enlighet med den nationella lagstiftningen eller unionslagstiftningen” ersättas med orden ”i enlighet med schweizisk lagstiftning”.
- e) I artikel 16.1 och 16.2 ska hänvisningarna till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- f) I artikel 17.4 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- g) I artikel 18 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- h) I artikel 20 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

- i) I artikel 21:
 - i) I punkt 1 ska hänvisningen till direktiv 95/46/EG, med avseende på Schweiz, tolkas som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
 - ii) Punkt 3 ska inte tillämpas.
 - j) Artikel 25 ska inte tillämpas.
 - k) Artikel 26.1 ska jämföras med artikel 13 i det institutionella protokollet till detta avtal.
-

PROTOKOLL OM FRITIDSBOSTÄDER I DANMARK

De avtalsslutande parterna är överens om att protokoll nr 32 om förvärv av egendom i Danmark, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt även är tillämpligt på detta avtal med avseende på schweiziska medborgares förvärv av fritidsbostäder i Danmark.

PROTOKOLL OM FÖRVÄRVANDE AV FAST EGENDOM PÅ MALTA

Förvärv av egendom på de maltesiska öarna regleras av lagen om fast egendom (Utländska medborgares förvärv) (kap. 246 i Maltas lagstiftning).

Den lagen innehåller följande bestämmelser:

- a) En schweizisk medborgare får köpa fast egendom på Malta på följande villkor:
 - (1) Om egendomen kommer att användas som primär bostad eller om sökanden har bott på Malta i över fem år eller om egendomen kommer att användas för affärsföremål finns det inga begränsningar.
 - (2) Om egendomen kommer att användas som fritidsbostad och sökanden inte bor på Malta sedan fem år krävs ett tillstånd för förvärv av fast egendom, som är föremål för villkor som anges i lagen om fast egendom (förvärv genom personer som inte är bosatta i landet), inbegripet ett lägsta pris på 174 274 euro för lägenheter och 300 619 euro för hus (minimipriserna justeras varje år enligt det fastighetsindex som anges i tillkännagivandet av prisindex för fast egendom [tilläggs lagstiftning 246.08 i Maltas lagstiftning]). Sådana köp kräver inte att personen har uppehållsrätt på Malta.
- b) Schweiziska medborgare kan även när som helst inrätta sin permanenta bostad på Malta i överensstämmelse med relevant nationell lagstiftning. En eventuell avflyttning från Malta medför inte någon skyldighet att avyttra egendom som förvärvats som permanent bostad.

- c) Schweiziska medborgare som köper egendom i speciellt utformade områden som anlagts genom ovanstående lag (vanligtvis områden som utgör en del av stadsförnyelseprojekt) behöver inte inhämta tillstånd för sådana köp och det finns heller inte några begränsningar i fråga om antal, användning av eller värde på de egendomar som de kan komma att köpa.

PROTOKOLL OM UPPEHÅLLSTILLSTÅND FÖR VARAKTIGT BOSATTA

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad *unionen*,

och

SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, nedan kallat *Schweiz*,

HÄRIGENOM ÖVERENSKOMS FÖLJANDE.

1. Beviljande av uppehållstillstånd för varaktigt bosatta är en fråga om lagarna i unionen i enlighet med fördragen respektive lagarna i Schweiz och omfattas inte av avtalet om fri rörlighet för personer (nedan kallat *avtalet*). Därmed ska det institutionella protokollet till avtalet inte tillämpas på detta protokoll.
2. Om Schweiz och unionens medlemsstater beviljar varandras medborgare uppehållstillstånd för varaktigt bosatta enligt de respektive lagar som avses i punkt 1, ska dessa bestämmelser tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt, särskilt när det gäller kravet på minst fem års tidigare bosättning.
3. De tillämpliga bestämmelserna för unionen och Schweiz ska förbli jämförbara när det gäller övriga villkor och krav, och villkoren och kraven omfattas av unionens behörighet i enlighet med fördragen respektive Schweiz behörighet.

4. Det ovannämnda ska inte påverka
- a) bestämmelserna för permanent uppehållsrätt enligt direktiv 2004/38/EG¹,
 - b) bestämmelserna för tredjelandsmedborgare i bilaterala avtal som redan ingåtts mellan en av unionens medlemsstater och Schweiz som är förmånligare än unionens och Schweiz tillämpliga bestämmelser.
5. Utan hinder av punkt 1 ska artikel 10.1, 10.2 och 10.5 i det institutionella protokollet till avtalet tillämpas i tillämpliga delar på tvister som uppstår enligt punkterna 2 och 3 i detta protokoll. I dessa fall ska även artikel 11 i det institutionella protokollet till avtalet tillämpas i tillämpliga delar, förutom att proportionella kompensationsåtgärder endast får antas inom ramen för avtalet.

Tillägget till det institutionella protokollet till avtalet om skiljedomstolen ska tillämpas i tillämpliga delar, med undantag av artikel I.4.4, artikel III.4.3 andra meningen, artikel III.5.2 tredje meningen samt artiklarna III.9 och III.10.5.

¹ Direktiv 2004/38/EG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I till avtalet.

INSTITUTIONELLT PROTOKOLL TILL AVTALET MELLAN EUROPEISKA
GEMENSKAPEN OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH SCHWEIZISKA
EDSFÖRBUNDET, Å ANDRA SIDAN, OM FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad *unionen*,

och

SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, nedan kallat *Schweiz*,

SOM BEAKTAR avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, utfärdat i Bryssel den 21 juni 1999 (nedan kallat *avtalet*), som trädde i kraft den 1 juni 2002,

SOM BEAKTAR protokollet till avtalet av den 21 juni 1999 mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakien deltagande som avtalsslutande parter, till följd av deras anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 26 oktober 2004, som trädde i kraft den 1 april 2006,

SOM BEAKTAR protokollet till avtalet av den 21 juni 1999 mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Bulgariens och Rumäniens deltagande som avtalsslutande parter till följd av deras anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 27 maj 2008, som trädde i kraft den 1 juni 2009,

SOM BEAKTAR protokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Kroatien som avtalsslutande part till följd av dess anslutning till Europeiska unionen, utfärdat i Bryssel den 4 mars 2016, som trädde i kraft den 1 januari 2017,

SOM BEAKTAR att avtal som ingås av unionen ska vara bindande för unionens institutioner och medlemsstaterna. Detta protokoll gäller därför de avtalsslutande parterna i enlighet med avtalet,

SOM BEAKTAR att unionen och Schweiz är bundna av ett stort antal bilaterala avtal som omfattar olika områden och som föreskriver särskilda rättigheter och skyldigheter som i vissa avseenden liknar dem som föreskrivs inom unionen,

SOM ERINRAR OM att syftet med dessa bilaterala avtal är att öka Europas konkurrenskraft och att skapa närmare ekonomiska band mellan de avtalsslutande parterna på grundval av jämlikhet, ömsesidighet och den allmänna balansen mellan deras fördelar, rättigheter och skyldigheter,

SOM ÄR BESLUTNA att stärka och fördjupa Schweiz deltagande i unionens inre marknad på grundval av samma regler som de som gäller för den inre marknaden, samtidigt som man bevarar dess och institutionernas oberoende och, när det gäller Schweiz, respekten för de principer som härrör från direktdemokrati, federalism och den sektoriella karaktären hos landets deltagande i den inre marknaden,

SOM BEKRÄFTAR att den schweiziska federala Högsta domstolen och alla andra schweiziska domstolar samt medlemsstaternas domstolar och Europeiska unionens domstol fortsatt har befogenhet att tolka avtalet i enskilda fall,

SOM VET att enhetlighet ska säkerställas på de områden med anknytning till den inre marknaden som Schweiz deltar i, både nuvarande och framtida,

HÄRIGENOM ÖVERENSKOMS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1

Mål

1. Syftet med detta protokoll är att de avtalsslutande parterna, och ekonomiska aktörer och enskilda personer, ska garanteras större rättssäkerhet, likabehandling och lika villkor på det område som rör den inre marknaden och som omfattas av detta avtal.

2. Detta protokoll innehåller därför nya institutionella lösningar som underlättar en kontinuerlig och balanserad förstärkning av de ekonomiska förbindelserna mellan de avtalsslutande parterna. Med beaktande av principerna i internationell rätt fastställs i detta protokoll i synnerhet institutionella lösningar för avtalet som är gemensamma för de bilaterala avtal som ingåtts eller kommer att ingås på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar, utan att detta avtals tillämpningsområde eller mål ändras, inbegripet

- a) förfarandet för att anpassa avtalet till relevanta unionsrättsakter,
- b) en enhetlig tolkning och tillämpning av avtalet och av de unionsrättsakter till vilka det hänvisas i avtalet,
- c) övervakningen och tillämpningen av avtalet, och
- d) tvistlösningar inom ramen för avtalet.

ARTIKEL 2

Förhållande till avtalet

- 1. Detta protokoll, dess bilaga och dess tillägg ska utgöra en integrerad del av avtalet.
- 2. De bestämmelser i avtalet som upphör att gälla genom detta protokoll listas nedan:
 - a) Artikel 16.

b) Artikel 17.

c) Artikel 19.

3. Hänvisningar till "Europeiska gemenskapen" eller till "gemenskapen" i avtalet ska tolkas som hänvisningar till unionen.

ARTIKEL 3

Bilaterala avtal på de områden som rör den inre marknaden där Schweiz deltar

1. Befintliga och framtida bilaterala avtal mellan unionen och Schweiz på de områden som rör den inre marknaden där Schweiz deltar ska betraktas som en sammanhängande helhet som säkerställer balansen mellan unionen och Schweiz med avseende på rättigheter och skyldigheter.

2. Avtalet utgör ett bilateralt avtal på ett område som rör den inre marknaden där Schweiz deltar.

KAPITEL 2

ANPASSNING AV DETTA AVTAL TILL UNIONENS RÄTTSAKTER

ARTIKEL 4

Deltagande i utarbetandet av unionsrättsakter (*beslutsutformning*)

1. Vid utarbetandet av ett förslag till unionsrättsakt i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*), om det är på ett område som omfattas av avtalet, ska Europeiska kommissionen (nedan kallad *kommissionen*) underrätta Schweiz om detta och informellt samråda med Schweiz experter på samma sätt som den begär in synpunkter från experter från unionens medlemsstater vid utarbetandet av förslagen.

På begäran av endera av de avtalsslutande parterna kan ett inledande utbyte av åsikter äga rum i gemensamma kommittén.

På begäran av endera av de avtalsslutande parterna ska de på nytt samråda i gemensamma kommittén vid viktiga tidpunkter i den fas som föregår unionens antagande av rättsakten, i en fortlöpande informations- och samrådsprocess.

2. När kommissionen i enlighet med EUF-fördraget utarbetar delegerade akter som rör grundläggande unionsrättsakter på det område som omfattas av avtalet ska den se till att Schweiz i största möjliga utsträckning deltar i utarbetandet av utkasterna och samråda med Schweiz experter på samma grunder som den samråder med experter från unionens medlemsstater.

3. När kommissionen i enlighet med EUF-fördraget utarbetar genomförandeakter som rör grundläggande unionsrättsakter på det område som omfattas av avtalet ska den se till att Schweiz i största möjliga utsträckning deltar i utarbetandet av de utkast som ska läggas fram för de kommittéer som biträder kommissionen när den utövar sina genomförandebefogenheter och samråda med Schweiz experter på samma grunder som den samråder med experter från unionens medlemsstater.
4. Schweiz experter ska delta i arbetet i kommittéer som inte omfattas av punkterna 2 och 3 när så krävs för att avtalet ska fungera väl. Gemensamma kommittén ska upprätta och uppdatera en förteckning över dessa kommittéer och, i förekommande fall, över andra kommittéer med liknande egenskaper.
5. Denna artikel ska inte tillämpas på unionsrättsakter eller bestämmelser i dessa som omfattas av något undantag som anges i artikel 5.7.

ARTIKEL 5

Integrering av unionsrättsakter

1. För att garantera rättssäkerhet och enhetlighet i lagstiftningen på det område som rör den inre marknaden där Schweiz enligt detta avtal deltar ska Schweiz och unionen säkerställa att unionsrättsakter som antas på det område som omfattas av avtalet integreras i avtalet så snart som möjligt efter antagandet.

2. Unionsrättsakter som införlivas i avtalet i enlighet med punkt 4 ska, genom att de införlivas i avtalet, utgöra en del av Schweiz rättsordning med förbehåll för, beroende på vad som är tillämpligt, de anpassningar som beslutas av gemensamma kommittén.
3. När unionen antar en rättsakt på det område som omfattas av avtalet ska den så snart som möjligt underrätta Schweiz om detta genom den gemensamma kommittén. På någon av de avtalsslutande parternas begäran ska gemensamma kommittén diskutera frågan.
4. Gemensamma kommittén ska vidta åtgärder i enlighet med punkt 1 genom att så snart som möjligt anta ett beslut om ändring av bilagorna I–III till detta avtal, inbegripet nödvändiga anpassningar.
5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 får gemensamma kommittén föreslå en översyn av detta avtal för godkännande av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras interna förfaranden, när så krävs för att säkerställa överensstämmelse mellan detta avtal och dess bilaga i dess ändrade lydelse enligt punkt 4.
6. Hänvisningar i avtalet till unionsrättsakter som inte längre är i kraft ska anses som hänvisningar till den unionsrättsakt om upphävande som införlivats i bilagan till avtalet från och med ikraftträdandet av gemensamma kommitténs beslut om motsvarande ändring av bilagan till avtalet enligt punkt 4, om inte annat föreskrivs i det beslutet.
7. Skyldigheten enligt punkt 1 ska inte gälla unionsrättsakter eller unionsbestämmelser som omfattas av ett undantag som listas nedan:
 - Artikel 5g [Förhandsanmälan och kontroller]

- Artikel 5h [Finansiella garantier och sanktioner]
- Artikel 5i [Bevis på egenföretagande]
- Artikel 5j [Upprätthållande av skyddsnivån]
- Artikel 7b [Studenter]
- Artikel 7e [Permanent uppehållsrätt]
- Artikel 7f [Förvärv av fast egendom]
- Artikel 7g [Identitetskort]
- Artikel 7h [Utvisning]
- Bilaga II Samordning av socialförsäkringssystemen, Del II. Sektoriella anpassningar, punkt 1 a–f.

8. Om inte annat följer av artikel 6 ska gemensamma kommitténs beslut enligt punkt 4 träda i kraft omedelbart, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

9. De avtalsslutande parterna ska samarbeta i god tro under hela det förfarande som anges i denna artikel för att underlätta beslutsfattandet.

10. Unionen och Schweiz ska ta hänsyn till principen om ”lika lön för lika arbete på samma plats” och Schweiz dubbla system för kontroll av efterlevnad.

ARTIKEL 6

Schweiz fullgörande av sina konstitutionella skyldigheter

1. Under den diskussion som avses i artikel 5.3 ska Schweiz informera unionen om Schweiz måste fullgöra konstitutionella skyldigheter för att ett beslut som avses i artikel 5.4 ska bli bindande.
2. Om Schweiz måste fullgöra konstitutionella skyldigheter för att det beslut som avses i artikel 5.4 ska bli bindande får Schweiz en tidsfrist på högst två år från den dag då de upplysningar som avses i punkt 1 lämnades, utom när ett folkomröstningsförfarande inleds, i vilket fall denna period ska förlängas med ett år.
3. I avvaktan på att Schweiz meddelar att landet har fullgjort sina konstitutionella skyldigheter ska de avtalsslutande parterna provisoriskt tillämpa det beslut som avses i artikel 5.4, såvida inte Schweiz underrättar unionen om att en provisorisk tillämpning av beslutet inte är möjlig och anger skälen till detta.

Under inga omständigheter får den provisoriska tillämpningen inledas före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

4. Schweiz ska utan dröjsmål underrätta unionen genom gemensamma kommittén så snart landet har fullgjort de konstitutionella skyldigheter som avses i punkt 1.

5. Beslutet ska träda i kraft den dag då den underrättelse som anges i punkt 4 lämnas, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

KAPITEL 3

GENOMFÖRANDE OCH TILLÄMPNING AV AVTALET

ARTIKEL 7

Principen om enhetlig tolkning

1. För att uppnå de mål som anges i artikel 1 och i enlighet med folkrättsliga principer ska de bilaterala avtal på de områden som rör den inre marknaden där Schweiz deltar, och de unionsrättsakter som det hänvisas till i sådana avtal, tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt på de områden som rör den inre marknad där Schweiz deltar.

2. De unionsrättsakter till vilka det hänvisas i avtalet och bestämmelserna i avtalet, i den mån tillämpningen av dem inbegriper unionsrättsliga begrepp, ska tolkas och tillämpas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol från såväl innan som efter undertecknandet av detta avtal.

ARTIKEL 8

Principen om ändamålsenlig och harmonisk tillämpning

1. Kommissionen och de behöriga schweiziska myndigheterna ska samarbeta och bistå varandra för att säkerställa övervakningen av tillämpningen av avtalet. De får utbyta information om övervakning av avtalets tillämpning. De får utbyta synpunkter och diskutera frågor av ömsesidigt intresse.
2. Varje avtalsslutande part ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig och harmonisk tillämpning av avtalet på sitt territorium.
3. Övervakningen av tillämpningen av avtalet ska genomföras gemensamt av de avtalsslutande parterna inom gemensamma kommittén.

Om kommissionen eller de behöriga schweiziska myndigheterna får kännedom om ett fall av felaktig tillämpning får ärendet hänskjutas till gemensamma kommittén i syfte att finna en godtagbar lösning.

4. Kommissionen och de behöriga schweiziska myndigheterna ska övervaka den andra avtalsslutande partens tillämpning av avtalet. Det förfarande som anges i artikel 10 ska tillämpas.

Om unionens institutioner har vissa övervakningsbefogenheter gentemot en avtalsslutande part som är nödvändiga för att säkerställa en ändamålsenlig och harmonisk tillämpning av avtalet, såsom utrednings- och beslutsbefogenheter, ska dessa befogenheter särskilt föreskrivas i avtalet.

ARTIKEL 9

Exklusivitetsprincipen

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte hänskjuta någon tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller av de unionsrättsakter som det hänvisas till i avtalet eller, i tillämpliga fall, om förenligheten med avtalet hos ett beslut som antagits av kommissionen på grundval av detta avtal till någon annan tvistlösningsmetod än de som föreskrivs i denna del.

ARTIKEL 10

Förfarande vid svårigheter med tolkning eller tillämpning

1. Om det uppstår problem med tolkningen eller tillämpningen av avtalet eller av en unionsrättsakt som det hänvisas till i avtalet ska de avtalsslutande parterna samråda med varandra i gemensamma kommittén för att finna en ömsesidigt godtagbar lösning. I detta syfte ska alla användbara uppgifter lämnas till gemensamma kommittén så att den kan göra en ingående granskning av situationen. Gemensamma kommittén ska undersöka alla möjligheter som gör att avtalet kan fortsätta att fungera väl.
2. Om gemensamma kommittén inte kan finna en lösning på den svårighet som avses i punkt 1 inom tre månader från den dag då den fick svårigheten överlämnad till sig får endera av de avtalsslutande parterna begära att en skiljedomstol löser tvisten i enlighet med de regler som fastställs i tillägget.

3. Om tvisten ger upphov till en fråga om tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som avses i artikel 7.2, och om tolkningen av den bestämmelsen är relevant för att lösa tvisten och nödvändig för att skiljedomstolen ska kunna avgöra målet, ska den hänskjuta frågan till Europeiska unionens domstol.

Om tvisten ger upphov till en fråga om tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som omfattas av ett undantag från skyldigheten till dynamisk samordning enligt artikel 5.7, och om tvisten inte avser tolkningen eller tillämpningen av unionsrättsliga begrepp, ska skiljedomstolen avgöra tvisten utan att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

4. När skiljedomstolen hänskjuter en fråga till Europeiska unionens domstol i enlighet med punkt 3 ska

- a) domstolens avgörande vara bindande för skiljedomstolen, och
- b) Schweiz ha samma rättigheter som medlemsstaterna och unionens institutioner och även vara föremål för samma förfaranden vid Europeiska unionens domstol.

5. Varje avtalsslutande part ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att i god tro rätta sig efter skiljedomstolens beslut.

Den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt avtalet ska genom gemensamma kommittén underrätta den andra avtalsslutande parten om vilka åtgärder den har vidtagit för att följa skiljedomstolens beslut.

6. De skyddsåtgärder som anges i den gemensamma förklaringen om att neka socialt bistånd och återkalla uppehållsrätt innan permanent uppehållsrätt förvärvats och den gemensamma förklaringen om anmälan av påbörjande av anställning, vilka är fogade till avtalet, ska övervägas i god tro när det gäller tvistlösning tvister som hänskjutits till den sektoriella kommittén.

Det första stycket ska tillämpas så länge som, och i den grad som, skyddsåtgärderna förblir förenliga med relevanta unionsrättsakter införlivade i avtalet. Dessa skyddsåtgärder ska inte påverka tillämpningen av artikel 5.1 i detta protokoll.

ARTIKEL 11

Kompensationsåtgärder

1. Om den avtalsslutande part som skiljedomstolen har konstaterat inte har följt avtalet inte underrättar den andra avtalsslutande parten, inom en rimlig tidsfrist som fastställts i enlighet med artikel IV.2.6 i tillägget, om de åtgärder som den har vidtagit för att följa skiljedomstolens beslut, eller om den andra avtalsslutande parten anser att de meddelade åtgärderna inte är förenliga med skiljedomstolens beslut, får denna andra avtalsslutande part vidta proportionella kompensationsåtgärder inom ramen för avtalet eller något annat bilateralt avtal på de områden som rör den inre marknaden där Schweiz deltar (nedan kallade *kompensationsåtgärder*) för att avhjälpa en potentiell obalans. Den ska underrätta den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har konstaterats inte ha följt avtalet om kompensationsåtgärderna, vilka ska anges i anmälan. Dessa kompensationsåtgärder ska träda i kraft tre månader efter dagen för denna anmälan.

2. Om gemensamma kommittén inom en månad från dagen för det att de planerade kompensationsåtgärderna anmäldes inte har fattat något beslut om att tillfälligt avbryta, ändra eller helt upphäva dessa kompensationsåtgärder, får endera avtalsslutande parten hänskjuta frågan om kompensationsåtgärdernas proportionalitet till ett skiljeförfarande, i enlighet med tillägget.
3. Skiljedomstolen ska fatta beslut inom de tidsfrister som anges i artikel III.8.4 i tillägget.
4. Kompensationsåtgärderna ska inte ha retroaktiv verkan. I synnerhet ska de rättigheter och skyldigheter som enskilda och ekonomiska aktörer förvärvat innan kompensationsåtgärderna träder i kraft bevaras.

ARTIKEL 12

Samarbete mellan jurisdiktioner

1. För att främja en enhetlig tolkning ska den schweiziska federala Högsta domstolen och Europeiska unionens domstol enas om en dialog och villkoren för denna.
2. Schweiz ska ha rätt att inge inlagor eller skriftliga yttranden till Europeiska unionens domstol om en domstol i en av unionens medlemsstater hänskjuter en fråga om tolkningen av avtalet, eller av en bestämmelse i en unionsrättsakt som avses i avtalet, till Europeiska unionens domstol för ett förhandsavgörande.

KAPITEL 4

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 13

Ekonomiskt bidrag

1. Schweiz ska bidra till finansieringen av den verksamhet som bedrivs av unionens byråer, informationssystem och annan verksamhet som förtecknas i artikel 1 i bilagan och som Schweiz har tillgång till, i enlighet med denna artikel och bilagan.

Gemensamma kommittén får anta ett beslut om ändring av bilagan.

2. Unionen får när som helst tillfälligt avbryta Schweiz deltagande i den verksamhet som avses i punkt 1 i denna artikel om Schweiz inte iakttar betalningsfristen i enlighet med de betalningsvillkor som anges i artikel 2 i bilagan.

Om Schweiz inte iakttar en betalningsfrist ska unionen sända en formell påminnelse till Schweiz. Om ingen full betalning görs inom 30 dagar från dagen för mottagandet av den formella påminnelsen får unionen tillfälligt avbryta Schweiz deltagande i den berörda verksamheten.

3. Det ekonomiska bidraget ska utgöras av summan av

a) ett operativt bidrag, och

b) en deltagaravgift.

4. Det ekonomiska bidraget ska ges i form av ett årligt ekonomiskt bidrag och ska förfalla till betalning vid de datum som anges i kommissionens betalningsbegäranden.

5. Det operativa bidraget ska baseras på en bidragsnyckel som definieras som kvoten av Schweiz bruttonationalprodukt (BNP) till marknadspris och unionens BNP till marknadspris.

För detta ändamål ska uppgifterna om BNP till marknadspris för de avtalsslutande parterna vara de senast tillgängliga från och med den 1 januari det år då den årliga betalningen görs enligt Europeiska unionens statistikkontor (Eurostat), med vederbörlig hänsyn till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om samarbete på statistikområdet, utfärdat i Luxemburg den 26 oktober 2004. Om det avtalet upphör att gälla ska Schweiz BNP vara den som fastställs på grundval av uppgifter från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

6. Det operativa bidraget för varje unionsbyrå ska beräknas genom att bidragsnyckeln tillämpas på den årliga antagna budgeten, i den eller de relevanta stödposterna i unionens budget för det berörda året, och då beakta eventuella justerade operativa bidrag för varje byrå enligt artikel 1 i bilagan.

Det operativa bidraget till informationssystemen och annan verksamhet ska beräknas genom att bidragsnyckeln tillämpas på den relevanta budgeten för det berörda året enligt vad som anges i dokument som genomför budgeten, såsom arbetsprogram eller kontrakt.

Alla referensbelopp ska baseras på åtagandebemyndiganden.

7. Den årliga deltagaravgiften ska vara 4 % av det årliga operativa bidraget beräknat i enlighet med punkterna 5 och 6.
8. Kommissionen ska tillhandahålla Schweiz tillräcklig information avseende beräkningen av landets ekonomiska bidrag. Denna information ska tillhandahållas med vederbörlig hänsyn till unionens regler om konfidentialitet och uppgiftsskydd.
9. Alla ekonomiska bidrag från Schweiz eller betalningar från unionen, samt beräkningen av belopp som ska betalas eller mottas, ska vara i euro.
10. Om detta protokolls ikraftträdande inte sammanfaller med början av ett kalenderår ska Schweiz operativa bidrag för det aktuella året justeras i enlighet med den metod och de betalningsvillkor som anges i artikel 5 i bilagan.
11. Närmare bestämmelser för tillämpningen av denna artikel anges i bilagan.
12. Tre år efter detta protokolls ikraftträdande och därefter vart tredje år ska gemensamma kommittén se över villkoren för Schweiz deltagande, vilka anges i artikel 1 i bilagan, och vid behov anpassa dem.

ARTIKEL 14

Hänvisningar till territorier

När de unionsrättsakter som införlivas i avtalet innehåller hänvisningar till ”Europeiska unionens”, ”unionens”, ”den gemensamma marknadens” eller ”den inre marknadens” territorium ska hänvisningarna vid tillämpningen av avtalet förstås som hänvisningar till de territorier som avses i artikel 24 i avtalet.

ARTIKEL 15

Hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater

När de unionsrättsakter som införlivas i avtalet innehåller hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater ska hänvisningarna vid tillämpningen av avtalet förstås som hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater och i Schweiz.

ARTIKEL 16

Ikraftträdande och genomförande av unionens rättsakter

Bestämmelser i de unionsrättsakter som införlivas i avtalet vid sitt ikraftträdande eller genomförande är inte relevanta för tillämpningen av avtalet.

Tidsfristerna och datumen för Schweiz ikraftsättande och genomförande av beslut om införlivande av unionsrättsakter i avtalet följer av artiklarna 5.8 och 6.5 samt av bestämmelser om övergångsordning.

ARTIKEL 17

Unionsrättsakternas adressater

Bestämmelser i de unionsrättsakter som införlivas i avtalet vilka anger att de riktar sig till unionens medlemsstater är inte relevanta för tillämpningen av avtalet.

KAPITEL 5

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 18

Genomförande

1. De avtalsslutande parterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av avtalet, och de ska avstå från att vidta åtgärder som skulle kunna äventyra uppnåendet av avtalets mål.

2. De avtalsslutande parterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa de resultat som ska uppnås med de unionsrättsakter som det hänvisas till i avtalet, och de avstå från att vidta åtgärder som skulle kunna äventyra uppnåendet av rättsakternas syften.

ARTIKEL 19

Ikraftträdande

1. Detta protokoll ska ratificeras eller godkännas av unionen och Schweiz i enlighet med deras egna förfaranden. Unionen och Schweiz ska underrätta varandra om att de interna förfaranden som är nödvändiga för detta protokolls ikraftträdande har slutförts.

2. Detta protokoll ska träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den sista underrättelsen om följande instrument:

- a) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.
- b) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- c) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.

- d) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- e) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- f) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- g) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- h) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter.
- i) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- j) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- k) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen.

- l) Avtal mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram
- m) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om villkoren för Schweiziska edsförbundets deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå.

ARTIKEL 20

Ändringar och uppsägning

1. Detta protokoll kan komma att ändras genom ömsesidig överenskommelse mellan unionen och Schweiz.
2. Om avtalet sägs upp i enlighet med artikel 36.3 i avtalet ska detta protokoll upphöra att gälla på den dag det hänvisas till i artikel 36.4 i avtalet.
3. Om avtalet upphör att gälla ska de rättigheter och skyldigheter som enskilda personer och ekonomiska aktörer redan har förvärvat genom avtalet före den dag då avtalet upphör att gälla bevaras. Unionen och Schweiz ska genom ömsesidig överenskommelse avgöra hur de rättigheter som är under förvärvande ska behandlas.

Utfärdat i [...] den [...], i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade, vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

[Underskrifter (med verkan, på alla 24 EU-språk: ”För Europeiska unionen” och ”För Schweiziska edsförbundet”)]

BILAGA OM TILLÄMPNINGEN AV ARTIKEL 13 I PROTOKOLLET

ARTIKEL 1

Förteckning över verksamheten vid unionens byråer, informationssystem och annan verksamhet till vilken Schweiz ska bidra ekonomiskt

Schweiz ska bidra ekonomiskt till

a) organ:

inga.

b) informationssystem:

det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2016 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 (EUT L 107, 22.4.2016, s. 1), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga I till avtalet,

det elektroniska utbytet av socialförsäkringsuppgifter (EESSI), som inrättades genom förordning (EG) nr 883/2004 (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1), i dess rättade lydelse enligt EUT L 200, 7.6.2004, s. 1 och EUT L 204, 4.8.2007, s. 30) och förordning (EG) nr 987/2009 (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1), enligt vad som är tillämpligt enligt bilaga II till avtalet,

informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1), enligt vad som är tillämpligt enligt bilagorna I–III till avtalet.

c) andra verksamheter:

inga.

ARTIKEL 2

Betalningsvillkor

1. Betalningar enligt artikel 13 i detta protokoll ska göras i enlighet med denna artikel.
2. När kommissionen utfärdar betalningsanmodan för budgetåret ska den meddela Schweiz
 - a) beloppet för det operativa bidraget, och

b) beloppet för deltagaravgiften.

3. Kommissionen ska så snart som möjligt och senast den 16 april varje budgetår meddela Schweiz följande uppgifter avseende Schweiz deltagande:

a) Beloppet för åtagandebemyndiganden i den årliga antagna unionsbudgeten som förts upp i den eller de relevanta budgetposterna i unionens budget, för varje unionsbyrå för det berörda året, och då för varje byrå beakta eventuella justerade operativa bidrag enligt definitionen i artikel 1, samt beloppen för åtagandebemyndiganden i förhållande till unionens antagna budget för det berörda året för den relevanta budgeten för informationssystemen och andra verksamheter, som omfattar Schweiz deltagande i enlighet med artikel 1.

b) Beloppet för den deltagaravgift som avses i artikel 13.7 i detta protokoll. och

c) När det gäller byråer, under år N+1, de belopp i budgetåtaganden som gjorts för åtagandebemyndiganden som beviljats år N under den eller de relevanta stödposterna i unionens budget i förhållande till unionens årliga budget och som förts upp i den relevanta stödposten i unionens budget för år N.

4. På grundval av sitt budgetförslag ska kommissionen så snart som möjligt, dock senast den 1 september under budgetåret, göra en uppskattning av informationen enligt punkt 3 a och b.

5. Kommissionen ska till Schweiz senast den 16 april och, om tillämpligt för det berörda organet eller informationssystemet eller den berörda andra verksamheten, senast den 22 oktober och senast den 31 oktober varje budgetår, utfärda en betalningsanmodan som motsvarar Schweiz bidrag enligt detta avtal för varje organ, informationssystem och annan verksamhet som Schweiz deltar i.

6. Den eller de begäranden om betalning som avses i punkt 5 ska ordnas i delbetalningar enligt följande:

- a) Varje års första delbetalning, avseende den begäran om betalning som ska utfärdas senast den 16 april, ska utgöras av ett belopp upp till ett belopp likvärdigt med den skattning av det årliga ekonomiska bidraget till den byrå, det informationssystem eller den andra verksamhet i fråga som avses i punkt 4.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna begäran om betalning senast 60 dagar efter det att begäran om utbetalning har utfärdats.

- b) I tillämpliga fall ska årets andra delbetalning, avseende den begäran om betalning som ska utfärdas tidigast den 22 oktober och senast den 31 oktober, motsvara differensen mellan det belopp som avses i punkt 4 och det belopp som avses i punkt 5 om det belopp som avses i punkt 5 är högre.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna begäran om betalning senast den 21 december.

För varje betalningsanmodan får Schweiz göra separata betalningar för varje byrå, informationssystem eller annan verksamhet.

7. För protokollets första tillämpningsår ska kommissionen utfärda en första betalningsanmodan senast 90 dagar efter protokollets ikraftträdande.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna begäran om betalning senast 60 dagar efter det att begäran om utbetalning har utfärdats.

8. Om det ekonomiska bidraget betalas för sent ska Schweiz betala dröjsmålsränta på det utestående beloppet från och med förfallodagen till och med den dag då hela det utestående beloppet betalats.

Räntesatsen för fordringar som inte betalats på förfallodagen ska vara den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner enligt offentliggörande i C-serien av *Europeiska unionens officiella tidning* och som gäller den första dagen i den månad då förfallodagen infaller eller 0 %, beroende på vilken som är högst, plus 3,5 procentenheter.

ARTIKEL 3

Anpassning av Schweiz ekonomiska bidrag till unionens byråer mot bakgrund av genomförandet

Justeringen av Schweiz ekonomiska bidrag till unionens byråer ska göras år N+1 då det ursprungliga operativa bidraget ska justeras uppåt eller nedåt med skillnaden mellan det ursprungliga operativa bidraget och ett justerat bidrag som beräknas genom att tillämpa fördelningsnyckeln för år N på beloppet för budgetåtaganden som gjorts för åtagandebemyndiganden som beviljats år N under den eller de relevanta stödposterna i unionens budget. I tillämpliga fall ska skillnaden för varje byrå beakta det procentbaserade justerade operativa bidraget enligt definitionen i artikel 1.

ARTIKEL 4

Befintliga arrangemang

Artikel 13 i protokollet och denna bilaga ska inte tillämpas på särskilda arrangemang mellan Schweiz och unionen som inbegriper ekonomiska bidrag från Schweiz. Följande byråer, informationssystem och annan verksamhet omfattas av sådana arrangemang:

- Ömsesidigt informationssystem om social trygghet (Missoc), enligt Schweiz och kommissionens respektive avtal med Missocs sekretariat.

ARTIKEL 5

Övergångsordning

Om detta protokoll inte träder i kraft den 1 januari ska denna artikel tillämpas genom undantag från artikel 2.

Vad gäller det operativa bidrag som ska betalas för året i fråga för det berörda organet eller informationssystemet eller den andra berörda verksamheten, i enlighet med artikel 13 i protokollet och artiklarna 1–3 i denna bilaga, ska det operativa bidraget för det första året av protokollets genomförande minskas tidsproportionellt genom att beloppet för det årliga operativa bidraget multipliceras med kvoten av

- a) antalet kalenderdagar från och med dagen för protokollets ikraftträdande till och med den 31 december det aktuella året, och
- b) det totala antalet kalenderdagar under det aktuella året.

TILLÄGG OM SKILJEDOMSTOLEN

KAPITEL I

INLEDANDE BESTÄMMELSER

ARTIKEL I.1

Tillämpningsområde

Om en av de avtalsslutande parterna (nedan kallade *parterna*) hänskjuter en tvist för skiljedom i enlighet med artikel 10.2 eller artikel 11.2 i detta protokoll eller väcker talan för skiljedom enligt artikel 14a.2 eller 14a.4 i avtalet ska reglerna i detta tillägg tillämpas.

ARTIKEL I.2

Registreringsenhets- och sekretariatstjänster

Den internationella byrån vid Permanenta skiljedomstolen i Haag (nedan kallad *den internationella byrån*) ska utföra registreringsenhetens funktioner och tillhandahålla nödvändiga sekretariatstjänster.

ARTIKEL I.3

Meddelanden om och beräkning av tidsfrister

1. Meddelanden, inbegripet förslag, får sändas med vilket kommunikationsmedel som helst som intygar att de överförts eller som gör det möjligt att intyga detta.
2. Sådana meddelanden får endast sändas elektroniskt om en adress har angetts eller godkänts av en part särskilt för detta ändamål.
3. Sådana meddelanden som delges parterna ska, när det gäller Schweiz, sändas till den schweiziska avdelningen för Europafrågor vid det federala utrikesministeriet och, när det gäller unionen, till kommissionens rättstjänst.

4. Alla tidsfrister som fastställs i detta tillägg ska löpa från och med den dag då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas. Om den sista dagen för överlämnande av en handling infaller på en arbetsfri dag vid unionens institutioner eller vid Schweiz förvaltning ska tidsperioden för överlämnandet av handlingen löpa ut påföljande arbetsdag. Arbetsfria dagar som faller inom tidsfristen ska räknas.

ARTIKEL I.4

Meddelande om skiljeförfarande

1. Den part som tar initiativ till skiljeförfarande (nedan kallad *sökanden*) ska sända ett meddelande om skiljeförfarande till den andra parten (nedan kallad *svaranden*) och till den internationella byrån.
2. Ett skiljedomsförfarande ska anses ha inletts dagen efter det att svaranden har tagit emot meddelandet om skiljeförfarande.
3. Meddelandet om skiljeförfarande ska innehålla följande uppgifter:
 - a) Begäran om att tvisten ska hänskjutas till skiljedomsförfarande.
 - b) Parternas namn, adress och kontaktuppgifter.
 - c) Namn på och adress till sökandens ombud.

- d) Den rättsliga grunden för förfarandet (artiklarna 10.2 eller 11.2) i protokollet, och
 - i) i de fall som avses i artikel 10.2 i protokollet, den tvistefråga som officiellt tagits upp för lösning på gemensamma kommitténs dagordning i enlighet med artikel 10.1 i protokollet, och
 - ii) i de fall som avses i artikel 11.2 i protokollet, skiljedomstolens beslut, eventuella genomförandeåtgärder enligt artikel 10.5 i protokollet och de omtvistade kompensationsåtgärderna,
 - iii) i de fall som avses i artikel 14a.2 och 14a.4 i avtalet, de påstådda svårigheterna i enlighet med artikel 14a.2 i avtalet.
 - e) Angivande av eventuella regler som orsakar eller har samband med tvisten.
 - f) En kortfattad beskrivning av tvisten. och
 - g) Utnämningen av en skiljeman eller, om fem skiljemän ska utses, två skiljemän.
4. I de fall som avses i artikel 10.3 i protokollet får meddelandet om skiljeförfarande också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
5. Eventuella anspråk på att ett meddelande om skiljedomsförfarande skulle vara tillräckligt ska inte hindra inrättandet av skiljedomstolen. Tvisten ska avgöras slutgiltigt av skiljedomstolen.

ARTIKEL I.5

Svar på meddelandet om skiljeförfarande

1. Inom 60 dagar från mottagandet av meddelandet om skiljeförfarande ska svaranden skicka ett svar på meddelandet om skiljeförfarande till sökanden och den internationella byrån, som ska innehålla följande uppgifter:

- a) Parternas namn, adress och kontaktuppgifter.
- b) Namn på och adress till svarandens ombud.
- c) Svar på de uppgifter som lämnats i meddelandet om skiljeförfarande i enlighet med artikel I.4.3 d–f. och
- d) Utnämningen av en skiljeman eller, om fem skiljemän ska utses, två skiljemän.

2. I de fall som avses i artikel 10.3 i protokollet får svaret på meddelandet om skiljeförfarande också innehålla ett svar på de uppgifter som lämnats i meddelandet om skiljeförfarande i enlighet med artikel I.4.4 i detta tillägg och information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

3. Avsaknad av, eller ofullständigt eller för sent, svar från svaranden på meddelandet om skiljeförfarande ska inte hindra att en skiljedomstol upprättas. Tvisten ska avgöras slutgiltigt av skiljedomstolen.

4. Om svaranden i sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande begär att skiljedomstolen ska bestå av fem skiljemän, ska sökanden utse ytterligare en skiljeman inom 30 dagar från mottagandet av svaret på meddelandet om skiljeförfarande.

ARTIKEL I.6

Ombud och biträde

1. Parterna ska företräddas i skiljedomstolen av ett eller flera ombud. Ombuden får biträddas av rådgivare eller advokater.
2. Varje ändring av ombuden eller deras adresser ska meddelas den andra parten, den internationella byrån och skiljedomstolen. Skiljedomstolen får när som helst, på eget initiativ eller på begäran av en part, begära bevis för de befogenheter som tilldelats parternas ombud.

KAPITEL II

SKILJEDOMSTOLENS SAMMANSÄTTNING

ARTIKEL II.1

Antal skiljemän

Skiljedomstolen ska bestå av tre skiljemän. Om sökanden i sitt meddelande om skiljeförfarande eller svaranden i sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande så begär ska skiljedomstolen bestå av fem skiljemän.

ARTIKEL II.2

Utnämning av skiljemän

1. Om tre skiljemän ska utses ska var och en av parterna utse en av dem. De två skiljemän som utses av parterna ska utse den tredje skiljemannen, som ska vara skiljedomstolens ordförande.
2. Om fem skiljemän ska utses ska vardera parten utse två av dem. De fyra skiljemän som utses av parterna ska utse den femte skiljemannen, som ska vara skiljedomstolens ordförande.

3. Om skiljemännen inom 30 dagar efter utnämningen av den sista skiljeman som utsetts av parterna inte har nått en överenskommelse om valet av skiljedomstolens ordförande, ska ordföranden utses av Permanenta skiljedomstolens generalsekreterare.
4. För att bistå vid valet av skiljemän som ska ingå i skiljedomstolen ska en vägledande förteckning upprättas, och vid behov uppdateras, över personer med de kvalifikationer som avses i punkt 6 och den ska vara gemensam för såväl alla bilaterala avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden som Schweiz deltar i som avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa, utfärdat i [...] den [...] (nedan kallat *avtalet om hälsa*), avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter, utfärdat i Luxemburg den 21 juni 1999 (nedan kallat *avtalet om handel med jordbruksprodukter*) samt avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets regelbundna ekonomiska bidrag för att minska ekonomiska och sociala skillnader i Europeiska unionen, utfärdat i [...] den [...] (nedan kallat *avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag*). Gemensamma kommittén ska för tillämpningen av avtalet anta och uppdatera denna förteckning genom ett beslut.
5. Om en part underlåter att utse en skiljeman ska Permanenta skiljedomstolens generalsekreterare utse den skiljemannen från den förteckning som avses i punkt 4. I avsaknad av en sådan förteckning ska skiljemannen utses genom att Permanenta skiljedomstolens generalsekreterare lottar bland de personer som formellt har föreslagits av en part eller båda parterna för tillämpningen av punkt 4.

6. De personer som ingår i skiljedomstolen ska vara högt kvalificerade personer, med eller utan anknytning till parterna, vars oberoende och avsaknad av intressekonflikter garanteras tillsammans med ett brett spektrum av erfarenheter. I synnerhet ska de ha dokumenterad sakkunskap inom juridik och de frågor som omfattas av detta avtal. De får inte ta emot instruktioner från någon av parterna. De ska uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som har samband med tvisten. Skiljedomstolens ordförande ska också ha erfarenhet av tvistlösningsförfaranden.

ARTIKEL II.3

Skiljemännens förklaringar

1. När en person kan komma att utses till skiljeman ska han eller hon rapportera alla omständigheter som kan ge upphov till berättigade tvivel om hans eller hennes opartiskhet eller oberoende. Från och med utnämningen och under hela skiljeförfarandet ska en skiljeman utan dröjsmål rapportera sådana omständigheter till parterna och till övriga skiljemän, om han eller hon inte redan har gjort det.
2. En skiljeman får avsättas om det föreligger omständigheter som skulle kunna ge upphov till berättigade tvivel om skiljemännens opartiskhet eller oberoende.
3. En part får endast begära att en skiljeman som den har utsett avsätts av ett skäl som den har fått kännedom om efter utnämningen.
4. Om en skiljeman underlåter att agera eller om det rättsligt eller faktiskt är omöjligt för en skiljeman att fullgöra sitt uppdrag, ska det förfarande för avsättande av skiljemän som anges i artikel II.4 tillämpas.

ARTIKEL II.4

Avsättande av skiljemän

1. En part som önskar avsätta en skiljeman ska lämna in en begäran om avsättning inom 30 dagar från den dag då parten underrättades om utnämningen av skiljemannen eller inom 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om de omständigheter som avses i artikel II.3.
2. Begäran om avsättning ska skickas till den andra parten, till den avsatta skiljemannen, till övriga skiljemän och till den internationella byrån. Den ska ange skälen till begäran om avsättning.
3. När en begäran om avsättning har gjorts kan den andra parten godta begäran om avsättning. Skiljemannen i fråga får också själv avgå. Godtagandet eller avgången innebär inte ett erkännande av skälen till begäran om uppsägning.
4. Om den andra parten inte godtar begäran om uppsägning, eller om skiljemannen i fråga inte själv avgår, inom 15 dagar från dagen för underrättelsen om begäran om avsättning får den part som begär avsättningen begära att generalsekreteraren för Permanenta skiljedomstolen fattar ett beslut om avsättningen.
5. Om inte parterna kommer överens om något annat ska skälen till beslutet anges i det beslut som avses i punkt 4.

ARTIKEL II.5

Ersättande av skiljeman

1. Om det är nödvändigt att ersätta en skiljeman under skiljeförfarandet ska, om inte annat följer av punkt 2 i denna artikel, en ersättare utses eller väljas i enlighet med det förfarande enligt artikel II.2 som ska tillämpas på utnämningen eller valet av den skiljeman som ska ersättas. Detta förfarande ska tillämpas även om en part inte har utövat sin rätt att utnämna eller delta i utnämningen av den skiljeman som ska ersättas.
2. Om en skiljeman ersätts ska förfarandet återupptas i det skede då den ersatta skiljemannen upphörde att utföra sina uppgifter, såvida inte skiljedomstolen beslutar något annat.

ARTIKEL II.6

Ansvarsbefrielse

Utom vid avsiktliga fel eller grov vårdslöshet avstår parterna i största möjliga utsträckning enligt gällande lag från att väcka talan mot skiljemännen för en handling eller underlåtenhet i samband med skiljeförfarandet.

KAPITEL III

SKILJEFÖRFARANDET

ARTIKEL III.1

Allmänna bestämmelser

1. Dagen för inrättandet av skiljedomstolen ska vara den dag då den sista skiljemannen godtog sin utnämning.
2. Skiljedomstolen ska säkerställa att parterna behandlas lika och att var och en av dem i ett lämpligt skede av förfarandet har tillräckliga möjligheter att hävda sina rättigheter och lägga fram sin sak. Skiljedomstolen ska genomföra förfarandet på ett sådant sätt att förseningar och onödiga utgifter undviks och det säkerställs att tvisten mellan parterna löses.
3. En förhandling ska anordnas, såvida inte skiljedomstolen beslutar något annat, efter att ha hört parterna.
4. När en part skickar ett meddelande till skiljedomstolen ska den göra detta genom den internationella byrån och samtidigt skicka en kopia till den andra parten. Den internationella byrån ska skicka en kopia av detta meddelande till var och en av skiljemännen.

ARTIKEL III.2

Plats för skiljeförfarandet

Skiljeförfarandet äger rum i Haag. Skiljedomstolen får, om exceptionella omständigheter så kräver, sammanträda på en annan plats som den anser lämplig för sina överläggningar.

ARTIKEL III.3

Språk

1. Förfarandespråken ska vara franska och engelska.
2. Skiljedomstolen får besluta att alla handlingar som bifogas inlagan eller svaromålet och alla ytterligare handlingar som på originalspråket läggs fram under förfarandet ska åtföljas av en översättning till ett av förfarandespråken.

ARTIKEL III.4

Inlaga

1. Sökanden ska sända sin inlaga skriftligen till svaranden och till skiljedomstolen via den internationella byrån, inom den tidsfrist som fastställts av skiljedomstolen. Sökanden får besluta att betrakta sitt meddelande om skiljeförfarande enligt artikel I.4 som en inlaga, förutsatt att det också uppfyller villkoren i punkterna 2 och 3 i denna artikel.

2. Inlagan ska innehålla följande uppgifter:
 - a) Den information som anges i artikel I.4.3 b–f.
 - b) En redogörelse för de faktiska omständigheter som lagts fram till stöd för yrkandet. och
 - c) De rättsliga argument som anförts till stöd för yrkandet.
3. Inlagan ska i möjligaste mån åtföljas av alla handlingar och andra bevis som sökanden tar upp eller hänvisa till dem. I de fall som avses i artikel 10.3 i protokollet ska inlagan i möjligaste mån också innehålla uppgifter om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

ARTIKEL III.5

Svaromål

1. Svaranden ska sända svaromålet skriftligen till sökanden och till skiljedomstolen via den internationella byrån, inom den tidsfrist som fastställts av skiljedomstolen. Svaranden får besluta att betrakta svaret på det meddelande om skiljeförfarande som avses i artikel I.5 som ett svaromål, förutsatt att svaret på meddelandet om skiljeförfarande också uppfyller villkoren i punkt 2 i denna artikel.

2. Svaromålet ska innehålla svar på de punkter i inlagan som anges i enlighet med artikel III.4.2 a–c i detta tillägg. Det ska i möjligaste mån åtföljas av alla handlingar och andra bevis som svaranden nämner eller hänvisa till dem. I de fall som avses i artikel 10.3 i protokollet ska inlagan i möjligaste mån också innehålla uppgifter om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
3. I svaromålet, eller i ett senare skede av skiljeförfarandet om skiljedomstolen beslutar att omständigheterna motiverar en försening, får svaranden inge ett genkärsmål förutsatt att skiljedomstolen är behörig att pröva frågan.
4. Artikel III.4.2 och III.4.3 ska tillämpas på ett genkärsmål.

ARTIKEL III.6

Skiljedomshörighet

1. Skiljedomstolen ska avgöra om den är behörig på grundval av artiklarna 10.2 eller 11.2 i detta protokoll eller artikel 14a.2 eller 14a.4 i avtalet.
2. I de fall som avses i artikel 10.2 i protokollet ska skiljedomstolen ha mandat att pröva den tvistefråga som officiellt förts upp, för lösning, på gemensamma kommitténs dagordning i enlighet med artikel 10.1 i protokollet.

3. I de fall som avses i artikel 11.2 i protokollet ska den skiljedomstol som har prövat huvudmålet ha mandat att pröva proportionaliteten i de omtvistade kompensationsåtgärderna, inbegripet när dessa åtgärder helt eller delvis har vidtagits genom ett annat bilateralt avtal på de områden som rör den inre marknad där Schweiz deltar.
4. I de fall som avses i artikel 14a.2 och 14a.4 i avtalet ska skiljedomstolen ha mandat att pröva om de påstådda svårigheterna har visats och orsakas av tillämpningen av avtalet.
5. En invändning om rättegångshinder till följd av att skiljedomstolen inte är behörig ska göras senast i svaromålet eller, om det rör sig om ett genkärsmål, i svaret. Det faktum att en part har utsett en skiljeman eller deltagit i utnämningen ska inte frånta parten rätten att göra en sådan invändning om rättegångshinder. Invändningen om att tvisten skulle överskrida skiljedomstolens behörighet och därmed utgöra ett rättegångshinder ska göras så snart frågan som påstås leda till att behörigheten överskrids tas upp under skiljeförfarandet. Skiljedomstolen får under alla omständigheter bifalla en invändning om rättegångshinder som görs efter det att den fastställda tidsfristen har löpt ut, om den anser att förseningen berodde på ett giltigt skäl.
6. Skiljedomstolen får fatta ett avgörande om den invändning om rättegångshinder som avses i punkt 4 antingen genom att behandla den som en preliminär fråga eller genom avgörandet i saken.

ARTIKEL III.7

Andra skriftliga inlagor

Skiljedomstolen ska, efter att ha samrått med parterna, besluta vilka andra skriftliga inlagor utöver stämningsinlagan och svaromålet som parterna ska eller får inge och den ska fastställa tidsfristen för ingivandet av inlagorna.

ARTIKEL III.8

Tidsfrister

1. De tidsfrister som skiljedomstolen fastställer för översändande av de skriftliga handlingarna, inbegripet inlagan och svaromålet, får inte överstiga 90 dagar såvida inte parterna kommer överens om något annat.
2. Skiljedomstolen ska fatta sitt slutliga beslut inom 12 månader från den dag då den inrättades. Under exceptionella, särskilt svåra omständigheter får skiljedomstolen förlänga denna period med upp till ytterligare tre månader.
3. De tidsfrister som anges i punkterna 1 och 2 ska halveras
 - a) på sökandens eller svarandens begäran om skiljedomstolen, inom 30 dagar efter begäran och efter att ha hört den andra parten, beslutar att ärendet är brådskande, eller
 - b) om parterna kommer överens om det.

4. I de fall som avses i artikel 11.2 i protokollet ska skiljedomstolen fatta sitt slutliga beslut inom sex månader från den dag då kompensationsåtgärderna anmäldes i enlighet med artikel 11.1 i protokollet.

5. I de fall som avses i artikel 14a.2 och 14a.4 i avtalet ska skiljedomstolen meddela sitt avgörande inom sex månader från det att den har upprättats.

ARTIKEL III.9

Hänskjutanden till Europeiska unionens domstol

1. Med tillämpning av artiklarna 7 och 10.3 i protokollet ska skiljedomstolen hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

2. Skiljedomstolen kan när som helst under förfarandet hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol, förutsatt att skiljedomstolen med tillräcklig exakthet kan fastställa de rättsliga och faktiska omständigheterna i målet och de rättsliga frågor som den ger upphov till.

Förfarandet vid skiljedomstolen ska tillfälligt avbrytas fram till dess att Europeiska unionens domstol har meddelat sitt avgörande.

3. Varje part får skicka en motiverad begäran till skiljedomstolen om hänskjutande till Europeiska unionens domstol. Skiljedomstolen ska avslå en sådan begäran om den anser att de villkor för hänskjutande till Europeiska unionens domstol som avses i punkt 1 inte är uppfyllda. Om skiljedomstolen avslår en parts begäran om hänskjutande till Europeiska unionens domstol ska den motivera sitt beslut i avgörandet i saken.

4. Skiljedomstolen ska hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol genom ett tillkännagivande. Tillkännagivandet ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- a) En kortfattad beskrivning av tvisten.
- b) Den eller de unionsrättsakter och/eller bestämmelser i avtalet som ärendet avser. och
- c) Begreppet unionsrätt som ska tolkas i enlighet med artikel 7.2 i protokollet.

Skiljedomstolen ska meddela parterna att ärendet hänskjutits till Europeiska unionens domstol.

5. Europeiska unionens domstol ska på motsvarande sätt tillämpa de interna förfaranderegler som är tillämpliga för dess utövande av sin behörighet att meddela förhandsavgöranden om tolkningen av fördragen och rättsakter som antagits av unionens institutioner, organ och byråer.

6. Ombud och advokater som är behöriga att företräda parterna i skiljedomstolen enligt artiklarna I.4, I.5, III.4 och III.5 ska vara behöriga att företräda parterna vid Europeiska unionens domstol.

ARTIKEL III.10

Interimistiska åtgärder

1. I de fall som avses i artikel 11.2 i protokollet får endera parten när som helst under skiljeförfarandet ansöka om interimistiska åtgärder som innebär att kompensationsåtgärderna tillfälligt avbryts.
2. Ansökningar enligt punkt 1 ska innehålla uppgifter om saken, de omständigheter som ställer krav på skyndsamhet och de grunder avseende faktiska och rättsliga omständigheter på vilka de interimistiska åtgärderna vid första påseendet framstår som befogade. Ansökningarna ska innehålla alla tillgängliga bevis och bevisuppgifter till stöd för att de interimistiska åtgärderna ska beviljas.
3. Den part som begär de interimistiska åtgärderna ska skicka sin ansökan skriftligen till den andra parten och till skiljedomstolen via den internationella byrån. Skiljedomstolen ska fastställa en kort tidsfrist inom vilken den andra parten får inkomma med skriftliga eller muntliga synpunkter.
4. Skiljedomstolen ska inom en månad från inlämnandet av den ansökan som avses i punkt 1 anta ett beslut om att tillfälligt avbryta de omtvistade kompensationsåtgärderna om följande villkor är uppfyllda:
 - a) Skiljedomstolen är vid första påseendet övertygad om att det finns skäl att pröva det ärende som den part som begärt de interimistiska åtgärderna har anfört i sin ansökan.
 - b) Skiljedomstolen anser att den part som begär de interimistiska åtgärderna skulle lida allvarlig och irreparabel skada om inte kompensationsåtgärderna tillfälligt avbryts i avvaktan på dess slutliga beslut. och

- c) Den skada som den part som begär de interimistiska åtgärderna åsamkas genom en omedelbar tillämpning av de omtvistade kompensationsåtgärderna väger tyngre än intresset av en omedelbar och effektiv tillämpning av dessa åtgärder.
5. Det tillfälliga avbrott av förfarandet som avses i artikel III.9.2 andra stycket ska inte tillämpas på förfaranden enligt denna artikel.
6. Ett beslut som fattas av skiljedomstolen i enlighet med punkt 4 ska endast ha interimistisk verkan och det ska inte påverka skiljedomstolens avgörande i saken.
7. Det tillfälliga avbrottet ska upphöra när det slutliga beslutet enligt artikel 11.2 i protokollet fattas, såvida inte skiljedomstolens beslut i enlighet med punkt 4 i denna artikel fastställer ett tidigare datum för när det tillfälliga avbrottet ska upphöra.
8. Vid tillämpningen av denna artikel ska skiljedomstolen för att undvika tveksamheter när den beaktar intressena hos den part som begär de interimistiska åtgärderna respektive den andra partens intressen beakta intressena hos parternas enskilda och ekonomiska aktörer, men detta övervägande ska inte innebära att sådana enskilda personer eller ekonomiska aktörer ges talerätt inför skiljedomstolen.

ARTIKEL III.11

Bevis

1. Varje part ska lägga fram bevis för de faktiska omständigheter som ligger till grund för dess talan eller försvar.

2. Skiljedomstolen kan på begäran av en part eller på eget initiativ begära relevant information från parterna som den anser vara nödvändig och lämplig. Skiljedomstolen ska fastställa en tidsfrist inom vilken parterna ska besvara denna begäran.
3. Skiljedomstolen får på begäran av en part eller på eget initiativ begära all information från andra källor som den anser lämplig. Skiljedomstolen får också begära expertutlåtanden på det sätt den anser lämpligt och i förekommande fall på de villkor som parterna kommit överens om.
4. All information som skiljedomstolen inhämtar enligt denna artikel ska göras tillgänglig för parterna, och parterna får lämna synpunkter på denna information till skiljedomstolen.
5. Efter att ha inhämtat synpunkter från den andra parten ska skiljedomstolen vidta lämpliga åtgärder för att behandla eventuella frågor som tas upp av en part med avseende på skydd av personuppgifter, sekretess och berättigat intresse av konfidentiell behandling.
6. Skiljedomstolen ska vara domare när det gäller de framlagda bevisens tillåtlighet, relevans och styrka.

ARTIKEL III.12

Förhandlingar

1. När en förhandling ska äga rum ska skiljedomstolen, efter att ha samrått med parterna, i tillräckligt god tid i förväg underrätta parterna om datum, tid och plats för förhandlingen.

2. Förhandlingen ska vara offentlig om inte domstolen, när synnerliga skäl föreligger, på eget initiativ eller på begäran av parterna, bestämmer något annat.
3. Protokoll från varje förhandling ska upprättas och undertecknas av skiljedomstolens ordförande. Endast dessa protokoll är giltiga.
4. Skiljedomstolen får besluta att hålla förhandlingen virtuellt i enlighet med den internationella byråns praxis. Parterna ska i god tid informeras om denna praxis. I sådana fall ska punkt 1, i tillämpliga delar, och punkt 3 tillämpas.

ARTIKEL III.13

Underlåtenhet

1. Om sökanden utan att ange en godtagbar anledning inte har lämnat in sin inlaga inom den tidsfrist som fastställs i detta tillägg eller av skiljedomstolen ska skiljedomstolen besluta att skiljeförfarandet ska avslutas, såvida det inte finns olösta frågor som kan kräva ett avgörande och om skiljedomstolen anser det lämpligt.

Om svaranden utan att ange en godtagbar anledning inte har inkommit med sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande eller sitt svaromål inom den tidsfrist som fastställs i detta tillägg eller av skiljedomstolen ska skiljedomstolen besluta att förfarandet ska fortsätta, utan att det ska anses att denna underlåtenhet i sig utgör ett godtagande av sökandens påståenden.

Andra stycket är också tillämpligt om sökanden underlåter att svara på ett genkärsmål.

2. Om en part som är vederbörligen sammankallad i enlighet med artikel III.12.1 inte inställer sig vid en förhandling, och inte anger en godtagbar anledning för sin underlåtenhet att göra detta, får skiljedomstolen fortsätta skiljeförfarandet.

3. Om en part som vederbörligen har uppmanats av skiljedomstolen att lägga fram ytterligare bevis underlåter att göra detta inom de fastställda tidsfristerna utan att ange en godtagbar anledning för sin underlåtenhet får skiljedomstolen fatta ett avgörande på grundval av de bevis som den förfogar över.

ARTIKEL III.14

Avslutande av förfarandet

1. Om det påvisas att parterna har haft rimliga möjligheter att framföra sina argument får skiljedomstolen förklara förfarandet avslutat.

2. Skiljedomstolen får på eget initiativ eller på begäran av en part, när som helst innan den har fattat sitt beslut, besluta att återuppta förfarandet om den anser det nödvändigt på grund av exceptionella omständigheter.

KAPITEL IV

BESLUT

ARTIKEL IV.1

Beslut

Skiljedomstolen ska sträva efter att fatta enhälliga beslut. Om det emellertid visar sig omöjligt att fatta ett enhälligt beslut ska skiljedomstolens beslut fattas av en majoritet av skiljemännen.

ARTIKEL IV.2

Formen hos och verkan av skiljedomstolens avgörande

1. Skiljedomstolen får fatta separata beslut i olika frågor vid olika tidpunkter.
2. Alla beslut ska utfärdas skriftligen och vara motiverade. De ska vara slutliga och bindande för parterna.
3. Skiljedomstolens beslut ska undertecknas av skiljemännen och innehålla uppgifter om den dag då det fattades och om platsen för skiljeförfarandet. En kopia av beslutet som undertecknats av skiljemännen ska överlämnas till parterna av den internationella byrån.

4. Den internationella byrån ska offentliggöra skiljedomstolens beslut.

När skiljedomstolens beslut offentliggörs ska den internationella byrån respektera relevanta regler om skydd av personuppgifter, sekretess och berättigat intresse av konfidentiell behandling.

De regler som avses i andra stycket ska vara identiska för alla bilaterala avtal på de områden av den inre marknaden som Schweiz deltar i samt för avtalet om hälsa, avtalet om handel med jordbruksprodukter och avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag. Gemensamma kommittén ska anta och uppdatera dessa regler genom ett beslut för tillämpningen av avtalet.

5. Parterna ska utan dröjsmål rätta sig efter skiljedomstolens alla beslut.

6. I de fall som avses i artikel 10.2 i protokollet ska skiljedomstolen, efter att ha inhämtat parternas synpunkter, i avgörandet i saken fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken parterna ska rätta sig efter dess beslut i enlighet med artikel 10.5 i protokollet, med beaktande av parternas interna förfaranden.

ARTIKEL IV.3

Tillämplig lag, tolkningsregler, medlare

1. Den tillämpliga lagen består av avtalet, de unionsrättsakter till vilka det hänvisas i avtalet samt alla andra rättsregler som är relevanta för tillämpningen av dessa instrument.

2. Skiljedomstolen ska fatta beslut i enlighet med de tolkningsregler som avses i artikel 7 i protokollet.
3. Om ett tvistlösningsorgan tidigare har fattat beslut om proportionaliteten hos kompensationsåtgärder enligt något av de andra bilaterala avtal som anges i artikel 11.1 i protokollet ska det vara bindande för skiljedomstolen.
4. Skiljedomstolen får inte fatta beslut som medlare eller i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex aequo et bono*).

ARTIKEL IV.4

Ömsesidigt godtagbar lösning eller andra skäl till att avsluta förfarandet

1. Parterna får när som helst gemensamt komma överens om en lösning på tvisten. De ska gemensamt meddela skiljedomstolen varje sådan lösning. Om lösningen måste godkännas enligt relevanta inhemska förfaranden i någon av parterna ska det kravet anges i anmälan, och skiljedomsförfarandet tillfälligt avbrytas. Om det inte krävs något sådant godkännande, eller vid underrättelse om att de inhemska godkännandeförfarandena slutförts, ska skiljeförfarandet vara avslutat.
2. Om sökanden under förfarandet skriftligen underrättar skiljedomstolen om att den inte önskar fullfölja förfarandet, och om svaranden vid den tidpunkt då skiljedomstolen mottar underrättelsen ännu inte har vidtagit någon åtgärd i förfarandet, ska skiljedomstolen utfärda ett beslut i vilket det officiellt anges att förfarandet har avslutats. Skiljedomstolen ska besluta om kostnaderna, som ska bäras av sökanden, om detta framstår som motiverat på grund av den partens agerande.

3. Om skiljedomstolen innan den har fattat ett beslut drar slutsatsen att ett fortsatt förfarande har blivit meningslöst, eller omöjligt av andra skäl än de som avses i punkterna 1 och 2, ska den underrätta parterna om sin avsikt att utfärda ett beslut som avslutar förfarandet.

Första stycket är inte tillämpligt om det finns olösta frågor som kan kräva ett avgörande och om skiljedomstolen anser det lämpligt.

4. Skiljedomstolen ska överlämna en kopia till parterna av det beslut som avslutar skiljeförfarandet eller av det beslut som fattats genom överenskommelse mellan parterna, undertecknat av skiljemännen. Artikel IV.2.2–IV.2.5 ska tillämpas på skiljedomsbeslut som fattas genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL IV.5

Rättelse av skiljedomstolens avgörande

1. Inom 30 dagar från mottagandet av skiljedomstolens beslut får en part, genom att underrätta den andra parten och skiljedomstolen via den internationella byrån, begära att skiljedomstolen rättar eventuella räknefel, skriv- eller tryckfel eller andra fel eller utelämnanden av liknande slag i sitt avgörande. Om skiljedomstolen anser att begäran är motiverad ska den rätta detta inom 45 dagar från det att begäran mottagits. Begäran ska inte ha suspensiv verkan på den tidsfrist som anges i artikel IV.2.6.

2. Skiljedomstolen får på eget initiativ inom 30 dagar från det att den meddelat sitt beslut göra de rättelser som avses i punkt 1.
3. De rättelser som avses i punkt 1 i denna artikel ska göras skriftligen och utgöra en integrerad del av beslutet. Artikel IV.2.2–IV.2.5 ska tillämpas.

ARTIKEL IV.6

Skiljemännens arvoden

1. De avgifter som avses i artikel IV.7 ska vara rimliga med hänsyn till ärendets komplexitet, den tid som skiljemännen lagt ned på det och alla andra relevanta omständigheter.
2. En förteckning över den dagliga ersättningen och högsta och lägsta antal timmar ska upprättas, och vid behov uppdateras, och den ska vara gemensam såväl för alla bilaterala avtal på de områden som rör den inre marknaden som Schweiz deltar i som för avtalet om hälsa, avtalet om handel med jordbruksprodukter samt avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag. Gemensamma kommittén ska för tillämpningen av avtalet anta och uppdatera denna förteckning genom ett beslut.

ARTIKEL IV.7

Kostnader

1. Varje part ska bära sina egna kostnader och hälften av skiljedomstolens kostnader.

2. Skiljedomstolen ska ange sina kostnader i sitt avgörande i saken. Dessa kostnader får endast omfatta följande:

- a) Skiljemännens arvoden, vilka ska anges separat för varje skiljeman och av skiljedomstolen själv i enlighet med artikel IV.6.
- b) Resekostnader och andra omkostnader för skiljemännen, och
- c) Den internationella byråns arvoden och utgifter.

3. De kostnader som avses i punkt 2 ska vara rimliga med hänsyn till det belopp som tvisten gäller, tvistens komplexitet, den tid som skiljemännen och eventuella experter som utsetts av skiljedomstolen har lagt ned på den samt alla andra relevanta omständigheter.

ARTIKEL IV.8

Deposition av kostnader

1. När skiljeförfarandet inleds får den internationella byrån begära att parterna deponerar ett motsvarande belopp som ett förskott för de kostnader som avses i artikel IV.7.2.

2. Under skiljeförfarandet får den internationella byrån begära ytterligare depositioner från parterna utöver dem som avses i punkt 1.

Alla depositioner som parterna lämnar i enlighet med denna artikel ska betalas till den internationella byrån som ska använda den för att täcka de faktiska kostnaderna, och då särskilt de avgifter som betalas till skiljemännen och till den internationella byrån.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL V.1

Ändringar

Gemensamma kommittén får genom beslut anta ändringar av detta tillägg.
